

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 11-12 stycznia 2014 roku na kierunku *Ekonomia* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie studiów niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Zarządzania Powiślańskiej Szkole Wyższej w Kwidzynie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wojciech Downar	– ekspert PKA
- dr hab. Bogusław Pławgo	– ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał	– ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Michał Horajski – ekspert PKA	– przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zarządzania Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie na kierunku ekonomia odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów (Uchwała Nr 325/2006 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 11 maja 2006 r.). Druga ocena na tym kierunku odbyła się w roku 2011 i zakończyła się wydaniem oceny również pozytywnej (Uchwała Nr 553/2011 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lipca 2011 r.), jednakże z krótszym okresem jej obowiązywania, tj. do roku akademickiego 2013/2014 i wskazaniem zaleceń, jakie powinna w tym okresie Uczelnia powinna dokonać.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia w specjalnościach finanse i zarządzanie organizacjami oraz zarządzanie przedsiębiorstwem na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-627/RO/99 z dnia 3 września 1999 r. nadającej

uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych w Wyższej Szkole Zarządzania w Kwidzynie.

Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów na poziomie studiów pierwszego stopnia Uczelnia otrzymała decyzją Ministra Edukacji i Nauki w dniu 23 listopada 2005 r. (nr DSW-3-WB-4003-759/05). Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją nr DSW-3-07-4001-58/08 z dnia 11 kwietnia 2008 r. dokonał zamiany nazwy Uczelni w jej aktualnym brzmieniu, tj. Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie.

Misja oraz Strategia Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie na lata 2012-2020 została uchwalona w dniu 28 września 2012 r. Uchwałą nr 5/IX12 Senatu w sprawie przyjęcia Strategii i Misji do roku 2020.

Uchwała Senatu w sprawie strategii została podjęta już po decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie utworzenia kierunku ekonomia. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Strategia Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie jest dokumentem bardzo obszernym, o rozbudowanej strukturze. Obejmuje kolejno: autorów i konsultantów projektu, Opis projektu, Analizę SWOT, Analiza sytuacji wyjściowej, Misję i Wizja, Cele strategii rozwoju, Współpraca strategiczna PSW, Wdrażanie strategii, Monitoring wdrażania strategii, Ewaluacja i monitoring realizacji strategii oraz Podsumowanie.

Analiza i ocena budowy strategii Uczelni upoważnia do stwierdzenia, że obejmuje ona podstawowe, z reguły przypisywane temu dokumentowi, składniki. Jest ona wewnętrznie spójna. Posiada krótkie wprowadzenie, opis stanu faktycznego, analizę SWOT identyfikującą szanse i zagrożenia oraz silne i słabe strony Uczelni, zdefiniowane podstawowe wartości, określoną misję i wizję, cele strategiczne odniesione do kluczowych obszarów działalności Szkoły i ich konkretyzację w postaci opisu celów i działań. Całość kończy opracowane podsumowanie.

Misja, jako najogólniejszy wyraz priorytetów rozwoju organizacji, stanowi: „Kształcenie Kadr dla potrzeb innowacyjnej gospodarki”. Niezależnie od tego, wizja Uczelni, stanowiły wzajemnie z siebie wynikające zadania jednak o różnym stopniu szczegółowości opisu długofalowych zamierzeń Szkoły.

Wizja Powiślańskiej Szkoły Wyższej to:

1. Permanentne doskonalenie programów i planów nauczania adekwatnych do Misji Uczelni.
2. Kształcenie własnych kadr naukowych.
3. Umiędzynarodowienie studiów i badań naukowych.
4. Rozszerzenie współpracy z otoczeniem zewnętrznym.

W analizowanym dokumencie sformułowano trzy nadrzędne cele strategii rozwoju:

Cel nadrzędny 1: Najwyższa jakość kształcenia.

Cel nadrzędny 2: Nowoczesne zarządzanie Uczelnią.

Cel nadrzędny 3: Wiodąca rola Uczelni w rozwoju regionu.

Analizując i oceniając misję, wizję i strategię rozwoju Szkoły zwraca w niej brak, choć ogólnie zarysowanej idei jej rozwoju w przyjętym obszarze kształcenia. Uczelnia ta jawi się w przyszłości jako bez mała uniwersalny, bo nie określony z punktu widzenia dziedziny

wiedzy, podmiot prowadzący kształcenie. Nie jest w niej również dostatecznie mocno artykułowany powód uzasadniający funkcjonowanie Uczelni, nie identyfikuje się w niej szczególnego produktu (tu określonego rodzaju usługi edukacyjnej) a także jej adresata.

Oceniając strategię Uczelni należy podkreślić odpowiadającą przyjętym zasadom jej budowy, podstawę metodologiczną. Tworzy ją, przyjęte w 3 nadrzędne cele strategiczne rozwoju. Priorytety te, jako cele strategiczne, wyznaczają obszary aktywności Uczelni, które są objęte działaniami wynikającymi z przyjętej strategii. Tymi obszarami aktywności Uczelni są: doskonalenie dydaktyki, doskonalenie zarządzania Uczelnią, współpraca z krajowymi i zagranicznymi organizacjami zewnętrznymi. Przyjęte przez Uczelnię obszary jej aktywności są jednocześnie celami strategicznymi w ujęciu obszarowym. W strategii cele strategiczne są uszczegóławiane opisem celów taktycznych i działaniami w ramach zadaniowych celów strategicznych.

Reasumując można stwierdzić, że strategia Uczelni jest właściwą podstawą dla jej rozwoju. Jednak konieczne wydaje się podjęcie przeglądu i weryfikacji celów strategicznych oraz przygotowanie, co wydaje się nieodzowne w związku z planowanymi zmianami w Ustawie prawo szkolnictwie wyższym, jej zaktualizowanej wersji do budowy profili praktycznych.

Opisana w raporcie samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* potwierdza jego tożsamość. Wynika ona z przede wszystkim z treści przedmiotów o charakterze ogólnym i kierunkowym dotyczących ekonomii, zarządzania i finansów, jako dyscyplin naukowych, stanowiących podbudowę dalszego specjalistycznego kształcenia i pogłębiania wiedzy. Zakłada ono nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodnych z europejskimi i światowymi tendencjami kształcenia na kierunku *ekonomia*. Dotyczą one zagadnień z obszaru problematyki analizy procesów gospodarczych w skali mikro i makroekonomicznej, polityki gospodarczej, ekonomiki przedsiębiorstw, rachunkowości, analizy kondycji finansowej przedsiębiorstw. Ważne miejsce zajmują przedmioty o charakterze narzędziowym jak matematyka, statystyka i podstawy ekonometrii.

Opisane wyżej kluczowe efekty kształcenia, deklarowane do realizacji na kierunku *ekonomii* nie są realizowane w takim zakresie na wszystkich specjalnościach uruchomionych na Wydziale. Nie podejmując wszystkich wątków tego problemu, które będą przedmiotem szczegółowych analiz w drugim i trzecim kryterium oceny jakości kształcenia, tu tylko stwierdzimy, że specjalności realizowane na ocenianym kierunku studiów, poprzez przedmioty na nich wykładane a nie wpisujące się w tożsamość kierunku *ekonomia*. Skutkuje to pewnym rozmyciem jego istoty i ma również konsekwencje dotyczące różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

1.2)

Oceniając stan prawny determinujący ocenę tego kryterium oceny jakości kształcenia przy ocenie programowej należy odnotować, że Uchwałą nr 2/VI/12/S z dnia 1 czerwca 2012 r. Senat uchwalił – zgodnie z przepisami ustawy i Statutu - efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* prowadzonym na Wydziale Zarządzania od roku akademickiego 2012/2013 zgodnych z krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Wskazane byłoby zamieszczenie pełnej podstawy prawnej (Statut Uczelni).

Senat na posiedzeniu w dniu 28 września 2012 r. Uchwałą nr 1/IX/12/S zatwierdził plany studiów i programy nauczania na rok akademicki 2012/2013 dla kierunków prowadzonych w Uczelni, zaś Uchwałą nr 1/IX/13/S z dnia 15 września 2013 r. na rok akademicki 2013/2014.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach tych organów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

W raporcie samooceny jego autorzy stwierdzają, że w procesie definiowania efektów kształcenia brali udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni.

Udział studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, sprowadzał się do spotkań z przedstawicielami Biura Karier i Zatrudnienia i ankietowego wypowiedzania się na temat jakości kształcenia, w tym interesujących nas obecnie programów kształcenia, efektów kształcenia oraz ich weryfikacji. Pracownicy, także jako interesariusze wewnętrzni prowadzący przedmiot lub przedmioty czy odpowiedzialni za ich realizację, składali wnioski dotyczące zmian w programach kształcenia u Dziekana.

Interesariusze zewnętrzni, w osobach absolwentów Uczelni, uczestniczyli w prowadzonym badaniu „Losy zawodowe” poprzez wypełnianie ankiety. Wyrażali w niej opinie na temat jakości kształcenia oraz umiejętnościach i kompetencjach zdobytych podczas studiów weryfikowanych przez rynek pracy.

Ważne miejsce zajmuje Rada Społeczna Powiślańskiej Szkoły Wyższej w składzie której są przedstawiciele firm i instytucji, między innymi: prezes International Paper S.A Kwidzyn, Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne w Dzierzgoniu, Dom Przedsiębiorcy w Tczewie, Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie, Powiatowa Rada Zatrudnienia w Sztumie, Stowarzyszenie „Aktywne społeczeństwo”. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły ze spotkań interesariuszy zewnętrznych, które odbyły się w dniach: 15.09.2012 roku, 6.02.2013 roku, 15.09.2013 roku. Wśród tematów tych spotkań zawsze występowały w porządku obrad podpunkty dotyczące: Plany nad poszerzeniem oferty szkoleniowej oraz Dostosowanie programów kształcenia do rynku pracy.

Udział studentów, jako interesariuszy wewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na kierunku ekonomia należy ocenić jako odpowiedni. Studenci – poprzez swoich reprezentantów z samorządu studenckiego, mają zagwarantowane miejsce w podstawowym organie kolegialnym Uczelni, jakim jest Senat. Podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA z przedstawicielami samorządu studenckiego całej Uczelni (nie istnieją odpowiednie struktury na poszczególnych wydziałach), studenci zaznaczyli, że mogą swobodnie wyrażać swoje zdanie na temat ocenianego kierunku, także w zakresie koncepcji kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Analizując i oceniając misję Szkoły zwraca w niej brak, choć ogólnie zarysowanej idei jej rozwoju w przyjętym obszarze kształcenia. Analiza i ocena budowy strategii Uczelni upoważnia do stwierdzenia, że obejmuje ona podstawowe, przypisane temu dokumentowi, składniki. Jest ona wewnętrznie spójna. Identyfikowana słabą stroną modelu strategii Wydziału jest jego zbyt duży, podobnie jak w przypadku misji Uczelni, poziom ogólności. W misji, strategii Uczelni i strategii Wydziału, że brak jest odniesienia do koncepcję kształcenia realizowanej na kierunku *ekonomia*.

1.2) Proces definiowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, był realizowany. Powinien być dalej doskonalony, by już podejmowanym działaniom można było przypisać cechy kompleksowości i systematyczności. Studenci są włączani w proces ustalenia kierunków koncepcji

kształcenia na ocenianym kierunku, co spełnia wymóg ustawy, jednakże rekomenduje się zastosowanie formy pisemnej opinii samorządu studenckiego.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia dla kierunku „ekonomia” zostały określone przez Senat Uczelni uchwałą nr 2/VI/12/S z dnia 01 czerwca 2012 r. w sprawie wprowadzenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunku *Ekonomia* prowadzonym na Wydziale Zarządzania PSW. Kierunek „ekonomia” został wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. Według informacji zawartej w programie kształcenia, efekty kierunku zostały przypisane do dziedziny nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia. Stosowane nazewnictwo dziedzin jest nieścisłe, ponieważ dyscyplina ekonomia należy do dziedziny nauk ekonomicznych (a nie społecznych). Dla efektów kierunkowych została wskazana tylko jedna dyscyplina, natomiast przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku wyraźnie nawiązuje również do dyscypliny *nauk o zarządzaniu*. W związku z powyższym uzasadnione byłoby przypisanie efektów kształcenia również do tej dyscypliny. Natomiast nazwy dziedzin i dyscyplin powinny zostać skorygowane zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z 8 sierpnia 2011 roku w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Kierunkowe oraz szczegółowe efekty kształcenia sformułowane są na poziomie kierunku i dla każdego przedmiotu. Dla ocenianego kierunku zostało sformułowanych łącznie 30 efektów kierunkowych (W–11, U–11 oraz KS–8). Przy formułowaniu efektów kierunkowych zostały wykorzystane wszystkie efekty obszarowe przewidziane dla obszaru nauk społecznych, z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności i kwalifikacje społeczne). Niektóre z efektów kierunkowych z punktu widzenia merytorycznego są bardzo zbliżone, niektóre niemal identyczne, do efektów obszarowych zdefiniowanych w Załączniku nr 2 (np. E1_W07, E1_W08, E1_W09). W niektórych przypadkach brzemienie efektu kierunkowego ma zmienioną stylistykę, ale sens merytoryczny pozostaje ten sam (np. E1_W08). W tym zakresie słabo podkreślona jest specyfika i tożsamość kierunku „ekonomia”, wynikająca z przyjętej koncepcji kształcenia (m.in. włączenie do opisu efektów elementów zarządzania, podkreślenie znaczenia w procesie kształcenia metod analitycznych, w tym ilościowych). Efekty są sformułowane tylko dla studiów niestacjonarnych, zgodnie z prowadzonym przez Wydział kształceniem.

Efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Koncepcja kształcenia na kierunku „ekonomia”, według założeń opracowanych przez Wydział, opiera się na przywiązywaniu wagi do jakości kształcenia, szczególnie w związku z rynkiem pracy oraz do elastyczności dostosowania procesu kształcenia do jego wymogów oraz na monitorowaniu skuteczności procesu kształcenia z punktu widzenia realizowanych efektów. Charakterystycznym elementem koncepcji kształcenia jest również wyprofilowanie treści kształcenia na zagadnienia z zakresu metod ilościowych, jak również na kształtowanie umiejętności analitycznych i aplikacyjnych studentów. Ponadto Wydział zakłada ściśle powiązanie pomiędzy kształceniem a badaniami naukowymi. Z jednej strony sformułowane

efekty kształcenia są na tyle ogólne, że umożliwiają elastyczne modyfikowanie oferty kształcenia m.in. poprzez nowe specjalności, zgodnie z oczekiwaniami rynku. Z drugiej jednak strony, ogólność kierunkowych efektów kształcenia, a szczególnie ich podobieństwo do efektów obszarowych powoduje, że opis kierunku nie w pełni oddaje założenia koncepcji kształcenia. Rozważanie wymaga uwzględnienia i podkreślenia specyficznych cech kierunku „ekonomia” w kierunkowych efektach kształcenia.

W opisach przedmiotów (sylabusach) brak jest jednoznacznego określenia przedmiotowych efektów kształcenia. W sylabusie zawarta jest informacja o celach przedmiotu, która częściowo oddaje oczekiwany efekt, jaki student ma osiągnąć realizując przedmiot. Informacja ta jest jednak na ogół bardzo skrótowa, często jednozdaniowa i tylko w sporadycznych przypadkach uwzględnia założoną strukturę efektów kształcenia w przekroju wiedzy, umiejętności i kompetencji. Pomimo tego, w programie kształcenia prawidłowo pokazany jest związek danego przedmiotu z kierunkowymi efektami kształcenia. W opisach przedmiotów określone jest, które treści danego przedmiotu realizują konkretne efekty kierunkowe. W oparciu o tą zależność skonstruowana jest matryca efektów kształcenia i wykazana jest spójność pomiędzy przedmiotem (jego celem) a kierunkowymi efektami kształcenia. W tym zakresie uzupełnienia wymagają efekty przedmiotowe, tak by uwzględniały one strukturę nabywanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Plan studiów ma przejrzystą strukturę z podziałem na moduły (m.in. grupa przedmiotów podstawowych, kierunkowych, do wyboru, specjalnościowych i specjalizacyjnych). Przyjęta koncepcja opisu programu kształcenia nie zakłada osobnych efektów kształcenia sformułowanych na poziomie modułów rozumianych jako grupy przedmiotów.

Program kształcenia dla studentów trzeciego roku studiów licencjackich prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia toku studiów. Cele i efekty kształcenia dla tych programów zostały sformułowane w opisie sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności. Efekty dla poszczególnych przedmiotów zostały sformułowane w sylabusach, które sporządzone są według wzoru analogicznego do tych obowiązujących dla drugiego i trzeciego roku.

W sylabusach przedmiotów dla trzeciego roku, znajdują się opisy przedmiotów należących do treści kształcenia podstawowego i kierunkowego, w których cele kształcenia, również z uwzględnieniem tych, które są sformułowane w standardzie (efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje w załączniku 22 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki).

Opis założonych efektów kształcenia uwzględnia wiedzę, umiejętności oraz kompetencje, które są charakterystyczne dla obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Pomimo, że przedmiotowe efekty kształcenia w wielu przypadkach wymagają uzupełnienia, to związek pomiędzy przedmiotami oraz realizowanymi przez nie efektami kierunkowymi pokazany jest właściwie. Tematyka poszczególnych zajęć realizowanych na każdym z przedmiotów (z podziałem na wykłady, konwersatoria, laboratoria i ćwiczenia) odniesiona jest do kierunkowych efektów kształcenia (z uwzględnieniem ich struktury). W sylabusach pokazane jest w sposób stosunkowo szczegółowy, które z efektów kierunkowych realizowane są przez poszczególne treści przedmiotów. Taki sposób opracowania opisu przedmiotu zapewnia spójność pomiędzy treściami kształcenia, celami i efektami przedmiotowymi oraz kierunkowymi.

Każdy z efektów kierunkowych jest realizowany przez kilka lub kilkanaście przedmiotów. Związek pomiędzy przedmiotami a efektami kierunkowymi jest logiczny,

pokazany w sposób umożliwiający określenie stopnia ważności przedmiotów w realizacji efektu (zaznaczona jest istotność zależności). Podkreślenia wymaga również fakt dokładnego określenia w macyrycy poprzez jaką formę prowadzonych z danego przedmiotu zajęć (wykłady, konwersatoria, laboratoria, itp.) realizowany jest dany efekt kierunkowy.

Program studiów dla pierwszego i drugiego roku nie przewiduje praktyk zawodowych. Dla studentów trzeciego roku obowiązuje decyzja Dziekana Wydziału Zarządzania Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie z dnia 01.09.2010 r. w sprawie realizacji obowiązku praktyk studenckich na kierunku Ekonomia. Decyzja ta określa cel ogólny oraz cele szczegółowe realizacji praktyk studenckich. Poprzez realizację praktyk studenci trzeciego roku mieli możliwość osiągnięcia ogólnych celów założonych w opisie kierunku i sylwetki absolwenta kierunku „ekonomia”.

Podsumowując można stwierdzić, że efekty sformułowane dla modułów (przedmiotów oraz praktyki zawodowej dla studentów trzeciego roku) są powiązane z efektami ogólnymi (kierunkowymi) i umożliwiają ich realizację.

Opisu założonych efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia” stanowi załącznik do uchwały Senatu, ponadto występuje w osobnym dokumencie „Program kształcenia”. Dokumenty te są ogólnodostępne na uczelni. Opis założonych efektów kształcenia nie jest opublikowany na stronie internetowej.

Podczas spotkania zespołu wizytującego ze studentami kierunku *ekonomia* ZO otrzymał informację od studentów iż są oni zapoznawani z opisem zakładanych efektów kształcenia. Efekty kształcenia są dostępne na stronie internetowej Uczelni. Opis zakładanych efektów kształcenia przyporządkowany dla danego przedmiotu jest zawarty w sylabusie przedmiotu. Sylabusy są przedstawiane na pierwszych zajęciach danego przedmiotu, a także dostępne u prowadzących zajęcia oraz w dziekanacie. W trakcie spotkania z ZO studenci ocenianego kierunku wyrazili się pozytywnie na temat dostępu do opisu założonych efektów kształcenia.

2.2)

Efekty kierunkowe, ocenianego kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Zapisy efektów nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Mankamentem w przypadku wielu efektów kierunkowych jest bardzo duże podobieństwo z efektami obszarowymi, przez co opis kierunku jest mało charakterystyczny. Prawie każdy z efektów kierunkowych w zakresie wiedzy i umiejętności w swojej treści nawiązuje do zagadnień związanych z dyscypliną, do których te efekty się odnoszą.

W przypadku poszczególnych przedmiotów sformułowane są jedynie cele przedmiotu. Sposób sformułowania celów jest zbliżony w wielu przypadkach do opisu efektów, jakie student ma osiągnąć na przedmiocie. Ten sposób sformułowania efektów przedmiotowych nie budzi wątpliwości, co do ich jasności i komunikatywności, jednak jest niepełny i na ogół nie uwzględnia struktury kompetencji nabywanych przez studenta.

W opinii studentów sposób sformułowania efektów kierunkowych jest zrozumiały, zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty kierunkowe sformułowane są ogólnie, ale w sposób umożliwiający ich weryfikację. Pomimo iż opisane efekty przedstawiane są studentom na początku zajęć, to podczas spotkania znaczna część studentów nie potrafiła opisać efektów kształcenia, wskazując iż wiedzę na ten temat czerpią jedynie z informacji przekazywanych im przez pracowników naukowo- dydaktycznych, dodatkowo studenci uważają iż opis efektów kształcenia nie jest z ich punktu widzenia istotny, gdyż ich zadaniem mają oni wpływ ta treści przekazywane im na zajęciach.

2.3)

System weryfikacji efektów kształcenia składa się z wielu elementów. Obejmuje on m.in.: zaliczenia cząstkowe na poziomie poszczególnych przedmiotów, weryfikację efektów w procesie dyplomowania, realizację praktyk zawodowych (dla studentów trzeciego roku) oraz badanie losów zawodowych absolwentów. W programie kształcenia określone są ramowe zasady oceny studentów, które dotyczą zarówno standardów oceny jak również wymagań, które student musi osiągnąć, aby zdać egzamin, otrzymać zaliczenie czy zaliczyć pracę kontrolną. Analiza tych zasad pozwala stwierdzić, że system weryfikacji efektów kształcenia obejmuje sprawdzenie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, obejmuje również różne formy prowadzenie zajęć oraz wszystkie etapy kształcenia.

Podstawowym elementem systemu weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia jest metoda ich weryfikacji na poziomie poszczególnych przedmiotów. W opisach przedmiotów na kierunku „ekonomia” zawarte są części „Metody dydaktyczne” oraz „Forma i warunki zaliczenia przedmiotu”. W częściach tych opisane są sposoby weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia, m.in. poprzez prezentację pracy zaliczeniowej, ustne zaliczenie konwersatoriów, pisemne zaliczenie konwersatoriów, egzamin pisemny, egzamin ustny, itp. W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace zaliczeniowe i egzaminacyjne. Na podstawie przeanalizowanych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych można stwierdzić, że na kierunku „ekonomia” istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Prace są na ogół opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Kryteria oceny nie budzą zastrzeżeń, zdarzają się jednak przypadki zawyżania ocen.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich. Przeanalizowano tematykę prac łącznie 64 absolwentów kierunku „ekonomia”, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia w ostatnich dwóch latach akademickich. Zdecydowana większość prac odpowiada standardowi kierunku „ekonomia”, obejmując zagadnienia zarówno makro, jak i mikroekonomiczne. Jednak część prac (ok. 25%) są to prace, które są z zakresu zarządzania. Przykładowe tematy prac licencjackich niezgodnych ze standardem kierunku „ekonomia” to m.in.:

- Ocena przywództwa na przykładzie spółki DGN,
- Proces szkoleń na przykładzie firmy LACROIX Electronics Sp. z o.o.,
- Analiza procesu rekrutacji w organizacji "XYZ",
- Motywowanie jako funkcja zarządzania na przykładzie firmy transportowo – spedycyjnej,
- Strategia rozwoju przedsiębiorstwa Kwiaciarnia "Milusia",
- Motywowanie i ocena pracownika jako element zarządzania personelem.

Odsetek prac niezgodnych ze standardem jest dosyć wysoki, co jest wynikiem przyjętych na kierunku specjalności. Przede wszystkim dotyczy to specjalności „Ekonomika pracy i gospodarowanie kadrami”, która w swojej treści opiera się na zagadnieniach realizacji procesu kadrowego i zarządzania zasobami ludzkimi. Z tego względu, że niezgodności powyższe dotyczą na ogół rozgraniczenia treści dyscyplin ekonomii oraz nauk o zarządzaniu, problem ten będzie marginalny, gdy wszyscy studenci realizować będą programy zbudowane według KRK, jeśli ich efekty przypisane będą do obu dyscyplin.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do trybu i zasad dyplomowania. Ogólne zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów (Rozdział IV. Prace i egzaminy dyplomowe). Regulamin studiów szczegółowo reguluje cały proces dyplomowania, w szczególności: zasady przydzielania

promotora i określania tematyki prac, tryb złożenia pracy i przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz warunki ukończenia studiów. Ponadto przewidziane są również nietypowe sytuacje, w których praca może być pisana w języku obcym albo jako praca zespołowa. Ustalony jest również standard przygotowywania prac dyplomowych pt. „Ogólne zasady przygotowywania prac dyplomowych na Wydziale Zarządzania, marzec 2010 r.”.

Ponadto obowiązuje Zarządzenie Dziekana Wydziału Zarządzania PSW w Kwidzynie z dnia 01.02.2012 r. w sprawie organizacji i przeprowadzenia egzaminu dyplomowego na kierunku Ekonomia. Zarządzenie to precyzuje m.in. zasady sprawdzania prac programem antyplagiatowy. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez Dziekana. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na trzy pytania (dwa pytania z problematyki ekonomicznej z opublikowanej listy oraz jedno wybrane spośród dwóch przygotowane przez recenzenta). Pytania na egzamin dyplomowy z kierunku „ekonomia” obejmują 50 pytań, o różnym stopniu szczegółowości, odnoszące się głównie do zagadnień makro i mikroekonomicznych z elementami wiedzy z zakresu innych przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Odpowiedzi na powyższe pytania dają dobry przekrój wiedzy, jaką student nabył w toku studiów. Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa i zakłada, że na ocenę końcową na dyplomie składa się 50% średniej ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej oraz 25% z egzaminu dyplomowego.

Przyjęte regulacje należy uznać za wyczerpujące i przejrzyste, wspierające skuteczność weryfikacji efektów w procesie dyplomowania.

Pewne wątpliwości budzą stosowane formularze oceny prac dyplomowych. Zawierają one punktową ocenę poszczególnych kryteriów, jednak z niewielką ilością miejsca na ocenę, komentarze i opinie promotora bądź recenzenta.

Na obronach prac licencjackich przestrzegana jest zasada, że przynajmniej jeden z członków egzaminu dyplomowego jest samodzielnym pracownikiem nauki. Obecnie (piąty semestr) seminaria są prowadzone dla trzech grup, przez trzech promotorów. Jeden promotor jest samodzielnym pracownikiem nauki. Obsadę taką, biorąc pod uwagę, że są to studia pierwszego stopnia należy uznać za prawidłową. Grupy mają właściwą liczebność (od 10 do 15 osób).

Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, odnosząc się do tematyki prac dyplomowych, zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić jako prawidłowy.

Prawidłowość pomiaru efektów kształcenia odbywa się m.in. poprzez analizę wystawianych ocen, zarówno w sesji, jak również w procesie dyplomowania.

Średnie oceny wystawione po semestrze letnim r.a. 2012/2013 wykazują wyraźną tendencję do ich zawyżania. 46,6% ogółu ocen to oceny bardzo dobre. Oceny dobre stanowią 25,5% oraz dobre plus 13,7%. Oceny bardzo dobre i dobre plus stanowią łącznie ponad 60% wszystkich ocen. Ocen dostatecznych wystawiono 7,6%, a dostatecznych plus 3,4%. Ocen niedostatecznych wystawiono 3,2%. Nieco bardziej wyrównana jest struktura ocen biorąc pod uwagę cały rok akademicki 2012/2013, jednak i tak występuje tendencja do zawyżania. Duże zróżnicowanie struktury ocen pomiędzy semestrami może też świadczyć o istnieniu w danej sesji większej liczby egzaminów, które są uważane przez studentów za łatwiejsze lub trudniejsze.

Podobny rozkład ocen występuje z egzaminu dyplomowego. W kolejności oceny bardzo dobre stanowią 37,1%, oceny dobre plus 25,9%, dobre również 25,9% oraz oceny dostateczne plus stanowią 11,1%. Nie wystawiono ocen dostatecznych. Taka struktura ocen świadczy również o tendencji do ich zawyżania, jednak jest ona powodowana również specyfiką egzaminu dyplomowego (egzamin końcowy, pytania obejmują zagadnienia pracy, zagadnienia z kierunku są podawane wcześniej do wiadomości studentów). Struktura ocen

końcowych na dyplomie jest bardziej wyrównana i jest konsekwencją struktury ocen wystawianych w sesji oraz ocen w procesie dyplomowania. Na dyplomie dominują oceny dobre (36,5%), bardzo dobre (29,3%), dobre plus (22,0%) oraz dostateczne plus (12,2%). Na dyplomie nie wystawiono ani jednej oceny dostatecznej. Ten obszar oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia powinien być systematycznie monitorowany.

Ogólne postanowienia dotyczące standaryzacji wymagań znajdują się w Regulaminie studiów, w Rozdziale I. Postanowienia ogólne oraz Rozdziale III. Zaliczenie semestru i roku studiów. Dobrym rozwiązaniem jest zapisanie w regulaminie nie tylko skali ocen, ale również syntetycznych kryteriów wystawienia oceny, tj. procentu wiedzy wymaganej na daną ocenę. Zapewnia to standard oceny (wzorzec oceny) przez co zapewnia większą obiektywność wystawianych ocen. Szczegółowe zasady w zakresie standaryzacji wymagań znajdują się w opisach poszczególnych przedmiotów, w części „Forma i warunki zaliczenia przedmiotu”. Zasady zapisane w tej części sylabusu odnoszą się przede wszystkim do formy zaliczenia (wyspecyfikowane jest czy jest to np. prezentacja pracy zaliczeniowej, ustne zaliczenie konwersatoriów, egzamin pisemny, itp.). Natomiast nie określone są warunki zaliczenia przedmiotu, szczególnie, gdy przedmiot składa się z kilku form zaliczenia (np. jakie elementy aktywności studenta brane są pod uwagę w ocenie końcowej, np. ocena z kolokwium, za aktywność za obecności na zajęciach, itp.). Student na podstawie tej części sylabusu nie ma pełnej wiedzy, jak są oceniane poszczególne rodzaje jego aktywności z danego przedmiotu.

Zakres e-learningu jest znikomy. Wydział zamierza wprowadzać do oferty dydaktycznej coraz większą liczbę zajęć odbywających się w formie kształcenia na odległość.

Odsiew studentów na kierunku „ekonomia” jest zróżnicowany na poszczególnych latach. Za okres od 24.10.2013 r. do 07.01.2014 r. średni odsiew dla wszystkich lat jest na umiarkowanym poziomie i wynosi 7,7 %. Największy jest na pierwszym roku 16,7%, na trzecim roku wynosi 7,7%, a na drugim roku nikt ze studentów nie został skreślony (na 21 studentów). Najczęstszymi przyczynami skreśleń są dla pierwszego roku rezygnacja studenta i niepodjęcie studiów, natomiast na trzecim roku niezłożenie pracy licencjackiej. Podobna struktura odsiewu była w r.a. 2012/2013, z większym odsetkiem osób skreślonych ze względu na niezłożenie pracy licencjackiej. Taką strukturę odsiewu należy uznać za naturalną, niewskazującą na niepożądane zjawiska w tym zakresie.

Na Wydziale ogólnodostępny jest pakiet informacyjny dotyczący kierunku „ekonomia”, w którym znajdują się opisy przedmiotów zawierające sposoby oceny efektów kształcenia. Stronka internetowa Wydziału zawiera katalog przedmiotów (jednak bez pełnych sylabusów).

Podczas spotkania ZO ze studentami z prezentowanych opinii wynikało, iż na kierunku istnieje potrzeba zestandaryzowania kryteriów oceny prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych ponieważ tego typu działania odbierane będą przez studentów jako mające doprowadzić do większej obiektywności w ocenianiu. Studenci nie mają wiedzy na temat systemów oceniania, wskazując, iż każdy pracownik dostosowuje formy sprawdzania wiedzy do potrzeb danego przedmiotu. W ich ocenie przeprowadzane egzaminy należy określić jako sprawiedliwe.

Weryfikacja efektów kształcenia ma charakter standardowy, i w odczuciu studentów nie jest spójnym systemem. Procesy zapewniające weryfikację osiągniętych efektów kształcenia mają charakter standardowy, składają się na nie egzaminy pisemne (w formie opisowej i testowej) a także egzaminy ustne.

2.4).

Monitorowania karier zawodowych absolwentów jest częścią wewnętrznego systemu jakości kształcenia i leży w kompetencji Komisji ds. jakości kształcenia. W zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów na Uczelni obowiązuje Zarządzenie Rektora

PSW z dnia 30.10.2012 r. w sprawie powołania Zespołu Badawczego ds. Monitorowania losów zawodowych absolwentów PSW. Załącznik do ww. zarządzenia wprowadza również procedurę przeprowadzania badania losów absolwentów. Uczelnia dla absolwentów, którzy ukończyli studia w r.a. 2012/2013 przeprowadziła badanie ich losów zawodowych w oparciu o przeprowadzoną ankietę. Badanie skierowano do grupy ok. 30 osób, z czego otrzymano kilkanaście ankiet. Badania te są na początkowym etapie, wymagają większej reprezentatywności oraz w przypadku uzyskania większej liczby odpowiedzi, również zastosowania wniosków z badań do modyfikowania oferty kształcenia.

System badania losów absolwentów w Uczelni funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Senatu Uczelni – pierwsze badanie rozpoczęte przeprowadzone zostało w roku akademickim 2012/2013. Badanie to w planach Uczelni ma być przeprowadzane na absolwentach kierunku rokrocznie, a jego wyniki mają być brane pod uwagę przy zmianach planu i programu studiów na kierunku. Podczas wizytacji Uczelnia nie zaprezentowała konkretnych działań, które byłyby wynikiem przeprowadzonych na absolwentach badań.

Dodatkowo badania losów absolwentów prowadzi Koło Naukowe Ekolog, te badania nie mają jednak charakteru systemowego, mimo to mogą stanowić dla Uczelni ważne źródło informacji na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy. Wskazane, by było aby Uczelnia starała się dostosować program, wedle zaleceń absolwentów kierunku, którzy dzielą się z Uczelnią swoimi doświadczeniami.

W procesie weryfikacji programów i efektów kształcenia Uczelnia uwzględnia opinie interesariuszy zewnętrznych - przedstawiciele praktyki gospodarczej, którzy stanowią funkcjonującą przy Powiślańskiej Szkole Wyższej Radę Społeczną. W skład tej Rady wchodzi przedstawiciele przedsiębiorstw, instytucji publicznych, stowarzyszeń, ośrodków i placówek medycznych. Grupę interesariuszy wewnętrznych reprezentują: studenci, absolwenci, nauczyciele akademicy oraz pracownicy administracyjni. Są oni członkami Senatu, oraz powoływanych komisji. Udział interesariuszy wewnętrznych (studentów) odbywa się głównie za pośrednictwem ich przedstawiciele w Samorządzie Studentów, którzy biorą udział w pracach organów kolegialnych.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W czasie wizytacji na kierunku „ekonomia” Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsemestralne, zaliczeniowe i egzaminacyjnych, pod kątem oceny możliwości weryfikacji założonych efektów przedmiotowych, ich opis zawiera Załącznik nr 4.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast w suplementach:

W pkt. II - Informacje o dyplomie ust. 4 i 5 – Nazwa i status Uczelni – wskazane byłoby zamieszczenie informacji, na podstawie jakiej ustawy funkcjonuje Uczelnia, a także wpisanie aktualnej nazwy rejestru prowadzonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, tj. rejestr uczelni publicznych i związków uczelni niepublicznych. Ponadto wskazane jest określenie statusu Uczelni.

W pkt. IV - Informacje o treści studiów - w ust.3 wskazane jest uzupełnienie oceny z pracy dyplomowej

W pkt. V – Informacje o uprawnieniach posiadacza dyplomu w ust. 1 dostęp do dalszych studiów – wskazane jest wpisywanie możliwości kontynuowania nauki na studiach

drugiego stopnia (po ukończeniu studiów pierwszego stopnia), a nie jak to jest aktualnie wpisywane „uzupełniających studiów magisterskich”.

Przechowywanie efektów kształcenia. W Powiślańskiej Szkole Wyższej obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej” oraz „Instrukcji archiwalnej” stanowiących załączniki do Zarządzenia Rektora z dnia 30 września 2006 r. oraz z dnia 30 września 2010 r. Dokumenty te określają zasady postępowania, mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Ponadto Instrukcja określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie 2 lat, tj. po obronie, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia (dokumentacja z egzaminów, sprawdzianów oraz innych prac studentów) są przechowywane w Dziekanacie. Wskazane jest określenie zasad archiwizowania dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz ustalenie okresu ich przechowywania.

W Raporcie Zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z wizytacji przeprowadzonej na Wydziale Zarządzania Wyższej Szkole Zarządzania w Kwidzynie w 2006 r. sformułowano kilka uwag z zakresu tego kryterium. Dotyczyły one m.in.: braku jednolitego standardu co do zasad (formalnych i merytorycznych) opracowywania pracy licencjackiej oraz ograniczenia pytań egzaminu dyplomowego tylko do tematyki prac.

Obecna wizytacja wykazała, że mankamenty te zostały poprawione. Wydział ma określone zasady opracowywania prac licencjackich. Inny jest również przebieg egzaminu licencjackiego, na którym student odpowiada nie tylko na pytania z pracy, ale również na pytania ze studiowanego kierunku.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Sposób wyodrębnienia kierunku „ekonomia” z obszaru nauk społecznych jest formalnie prawidłowy, jednak wątpliwości budzi duże podobieństwo wielu efektów kierunkowych i obszarowych. Dlatego też słabo podkreślona jest specyfika kierunku, która wynika, z dobrze scharakteryzowanej przez Wydział koncepcji kształcenia na kierunku „ekonomia”. Dla efektów kierunkowych została wskazana tylko jedna dyscyplina, natomiast przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku wyraźnie nawiązuje również do dyscypliny *nauk o zarządzaniu*. W związku z powyższym uzasadnione byłoby przypisanie efektów kształcenia również do tej dyscypliny. Na poziomie poszczególnych przedmiotów sformułowane są tylko ich cele. W wielu przypadkach cele te są treściowo zbliżone do efektów jakie po zrealizowaniu przedmiotu powinien osiągnąć student, ale na ogół brak jest wyodrębnienia zakładanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Związek pomiędzy efektami kierunkowymi a poszczególnymi przedmiotami pokazany jest prawidłowo, z dużym stopniem szczegółowości, przez co można stwierdzić, że realizacja poszczególnych przedmiotów pozwala na osiągnięcie założonych efektów kierunkowych.

2.2) Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób zrozumiały, aczkolwiek ich mankamentem jest duże podobieństwo do efektów obszarowych. Efekty przedmiotowe pod względem brzmienia powinny, w wielu przypadkach, zostać zmodyfikowane, tak

aby jednoznacznie wskazywały jaki zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został zrealizowany na poszczególnych przedmiotach.

2.3) Wydział opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. System ten obejmuje weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Systemem tym objęte są wszystkie etapy procesu kształcenia, m.in.: poszczególne przedmioty w toku studiów, proces dyplomowania oraz proces odbywania i kontroli praktyk zawodowych (tylko dla trzeciego roku). Proces dyplomowania obejmujący w szczególności analizę tematyki prac dyplomowych, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić jako prawidłowy.

2.4) Uczelnia ma sformalizowane zasady i procedurę monitorowaniem karier zawodowych absolwentów. W stosunku do absolwentów, którzy ukończyli studia w r.a. 2012/2013 zostało przeprowadzone badanie ankietowe. Można stwierdzić, że Uczelnia rozpoczęła przeprowadzanie badań losów zawodowych absolwentów, chociaż jest ono na początkowym etapie i wymaga dalszego doskonalenia.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia dla kierunku „ekonomia” jest osobnym dokumentem, który obejmuje opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów. Dokument ten obejmuje podstawowe informacje o programie kształcenia, takie jak m.in.: informacje o programie studiów, charakterystyka systemu ECTS, sposoby weryfikacji efektów kształcenia, kryteria oceny prac zaliczeniowych, itp. Brakuje natomiast informacji o zgodności kierunku studiów ze strategią jednostki oraz informacji o koncepcji kształcenia na kierunku „ekonomia”.

Częścią programu studiów jest plan studiów, który został zatwierdzony przez Senat (dla bieżącego toku studiów), uchwałą z dnia 15.09.2013 w sprawie zatwierdzenia planów studiów i programów nauczania na r.a. 2013/2014 dla kierunków prowadzonych w PSW. Plan studiów ma w sposób przejrzysty określoną strukturę – występuje w nim 6 modułów, które stanowią grupy przedmiotów: ogólnych, podstawowych, kierunkowych, specjalnościowych – wspólnych, wykładów do wyboru oraz przedmiotów specjalizacyjnych. W toku studiów przewidziany jest moduł przedmiotów do wyboru. Moduł ten tworzy sześć par przedmiotów, z których student wybiera jeden. Za moduł ten student otrzymuje łącznie 18 punktów ECTS. Treści do wyboru obejmują również przedmioty specjalizacyjne, za które student na każdej ze specjalności otrzymuje 45 punktów. Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów, za które utyskuje 63 punkty ECTS, co stanowi 35% łącznej liczby punktów ECTS.

W przypadku studiów pierwszego stopnia dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się w r.a. 2011/2012 obowiązują standardy kształcenia. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin w toku studiów wynosi 1.349 h. Grupa treści podstawowych obejmuje 360 h, za które student otrzymuje 48 punktów ECTS. Grupa treści kierunkowych obejmuje 180 h, za które student otrzymuje 24 punktów ECTS. Wymiar godzinowy dla tych grup przedmiotów jest dokładnie taki sam jak wymagania określone w standardzie. Grupy przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego obejmują wszystkie przedmioty przewidziane w standardzie, w wymaganym wymiarze godzinowym.

Program studiów przewiduje zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h, którym przypisano 6 punktów. Ponadto w programie studiów przewidziane są zajęcia z technologii

informacyjnej w wymiarze 30 h. Program studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę ogólną w łącznym wymiarze ponad 60 h (w postaci dwóch wykładów do wyboru spośród „Człowiek a środowisko”, „Historia gospodarcza”, „Socjologia”, „Geografia gospodarcza i polityczna Europy”, „Filozofia”), za które student otrzymuje łącznie 6 punktów.

Konwersatoria, ćwiczenia, seminaria oraz zajęcia laboratoryjne stanowią 40,2% ogólnej liczby godzin zajęć. Program studiów przewiduje również zajęcia z ochrony własności intelektualnej, jednak jest to wykład do wyboru. Sylabus przedmiotu „Prawo” nie zawiera tej tematyki w treściach. W związku z tym mogła być grupa studentów, którzy nie wybrali tego przedmiotu, w związku z czym nie zrealizowali treści przewidzianych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Na kierunku „ekonomia” kształcenie trwa 6 semestrów i obejmuje łącznie 996 h (studia niestacjonarne). Taki wymiar godzin jest nieco mniejszy niż dla studentów trzeciego roku, ale też niewiele odbiega od minimalnej liczby godzin według standardów dla studiów niestacjonarnych (1.080 h). Przewidziana liczba godzin jest wystarczająca do osiągnięcia założonych dla kierunku „ekonomia” efektów kształcenia. Ponadto w planie studiów przewidziane są godziny bez udziału nauczyciela akademickiego (BUNA) w wymiarze 1.010 h. W opisach przedmiotów określone są osobno treści, które student powinien opanować w ramach pracy własnej.

Studenci mogą studiować na jednej z trzech specjalności: „Ekonomia menedżerska i rachunkowość”, „Ekonomika pracy i gospodarowanie kadrami” oraz „Ekonomika przedsiębiorstw TSL”. Treści programowe dwóch pierwszych specjalności nie są w pełni zgodne z ich nazwami. Specjalność „Ekonomia menedżerska i rachunkowość” zawiera przede wszystkim treści związane z zagadnieniami rachunkowości. Zbyt mało jest treści związanych z zagadnieniem podejmowania decyzji ekonomicznych, w szczególności narzędziami ekonomicznymi służącymi do podejmowania decyzji przez menedżerów (treści te ujęte są jedynie częściowo na przedmiocie „Podstawy rachunkowości zarządczej”). W toku studiów brak jest również przedmiotu, który dawałby podstawy zagadnień ekonomii menedżerskiej.

Z kolei specjalność „Ekonomika pracy i gospodarowanie kadrami” program części specjalnościowej przewiduje przede wszystkim treści związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi (m.in. zagadnienia polityki personalnej, rekrutacji, selekcji, organizacji komórki personalnej, proces motywowania, itp.). Brakuje treści związanych z podstawami ekonomiki pracy (brak takiego podstawowego przedmiotu).

Ponadto treści kształcenia w pozostałych modułach są dobrane właściwie, zapewniając studentom dobre podstawy zagadnień ekonomicznych z podkreśleniem, jak zakłada koncepcja kształcenia na kierunku, zagadnień ilościowych i analitycznych w ekonomii (m.in. poprzez przedmioty „Statystyka opisowa”, „Ekonometria”, „Zastosowania matematyki w ekonomii”, „Analiza ekonomiczna”).

Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusach, w części „Tematyka zajęć”. Tematyka poszczególnych przedmiotów określona jest w sposób prawidłowy, na ogół dosyć szczegółowy, osobno z podziałem na poszczególne formy zajęć. Treści programowe przedmiotów zostały ujęte w kilka kategorii zajęć. Podstawowy podział ujęty w sylabusach to podział na zajęcia z udziałem nauczyciela akademickiego (ZUNA) oraz bez udziału (BUNA). Właściwym rozwiązaniem jest określenie osobno treści (lub zadań), które student ma opanować w ramach pracy własnej.

W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, konwersatoria (wraz z seminariami), ćwiczenia oraz laboratoria. W strukturze zajęć wykłady stanowią 55,0% ogółu zajęć, konwersatoria 39,6%, laboratoria 3,9% oraz ćwiczenia 1,5%. Istnieją

niewielkie, nie mające znaczenia merytorycznego, różnice w strukturze form zajęć na poszczególnych specjalnościach. Dla czterech przedmiotów przewidziana jest forma zajęć laboratoryjnych. Niski udział ćwiczeń w strukturze form zajęć jest wynikiem sposobu ich kwalifikowania: zajęcia w grupach ćwiczeniowych określane są jako konwersatoria, natomiast do ćwiczeń zaliczone są tylko zajęcia z wychowania fizycznego. Struktura zajęć z punktu widzenia stosowanych form sprzyja osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, szczególnie biorąc pod uwagę specyfikę kierunku „ekonomia” oraz fakt, że kształcenie odbywa się tylko na profilu ogólnoakademickim.

Stosowane metody prowadzenia zajęć są opisane w sylabusie w części „Metody dydaktyczne”. Do najczęściej stosowanych metod dydaktycznych zaliczyć można m.in.: wykład z wykorzystaniem techniki audiowizualnej, rozwiązywanie problemów podczas dyskusji, przygotowanie projektu – studium przypadku, symulacje (przedmiot „Podstawy negocjacji”), rozwiązywanie zadań, itp. Metody dydaktyczne na ogół są dobrze dobrane, uwzględniając specyfikę przedmiotu. Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia (ze wskazanym wyjątkiem dotyczącymi specjalności), formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku „ekonomia”.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO sekwencja przedmiotów w programie studiów jest logiczna, i zapewnia zdobycie wiedzy teoretycznej przed wiedzą praktyczną. Podczas spotkania z zespołem wizytującym studenci wyrazili pozytywną opinię na temat odpowiedniego rozkładu zajęć ćwiczeniowych i wykładów w trakcie zjazdów. Studenci ocenianego kierunku wyrazili również pozytywną opinię na temat metod dydaktycznych stosowanych przez prowadzących zajęcia, które według nich są przystępne i interesujące. W ich opinii szczególnie interesujące są zajęcia prowadzone w oparciu o „casusy” i stadia przypadku, które umożliwiają im zdobywanie umiejętności praktycznych w oparciu o wiedzę.

Liczba punktów ECTS dla kierunku „ekonomia”, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 180 punktów. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 89,5. Liczba ta jest stosunkowo wysoka i trudna do osiągnięcia, gdyż przy stosunkowo małej liczbie godzin w toku studiów, liczba godzin bezpośrednich konsultacji przekraczałaby 1.200 godzin.

Wydział określił również łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 5 punktów ECTS. Student uzyskuje je za zajęcia składające się z laboratoriów oraz zajęcia z wychowania fizycznego. Ta liczba punktów jest niska, ale jest uzasadniona charakterem zajęć jakie Wydział zalicza do praktycznych. Jednak z celów oraz opisu metod dydaktycznych dla niektórych przedmiotów wynika, że inne zajęcia też będą miały charakter częściowo praktyczny (np. cel przedmiotu „Analiza ekonomiczna” to zdobycie „/.../ praktycznych umiejętności w zakresie sporządzania analizy ekonomicznej wybranego przedsiębiorstwa”. Wśród stosowanych metod dydaktycznych występują m.in. samodzielnie wykonany projekt, warsztaty praktyczne czy analiza studiów przypadków).

Prawidłowo jest określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (54 pkt. ECTS). Przedmioty podstawowe dają studentom dobrą podstawę wiedzy z dziedziny nauk ekonomicznych, głównie ekonomii. Liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych wynosi 1 punkt. Za zajęcia z wychowania fizycznego jest przypisany 1 punkt ECTS. Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje za poszczególne przedmioty określona jest w sylabusach. Dla

każdego przedmiotu liczba punktów jest określona właściwie, biorąc pod uwagę wymiar godzinowy przedmiotu, jego specyfikę oraz formy zajęć.

W opisach przedmiotów brak jest natomiast określenia struktury nakładu pracy studenta w punktach ECTS, zaznaczane są jedynie godziny, które student realizuje poprzez różne formy zajęć. Łączna liczba godzin z danego przedmiotu (zajęcia z bezpośrednim udziałem oraz bez udziału nauczyciela) jest znacznie niższa niż wskazywałyby na to liczba punktów ECTS. Np. z przedmiotu „Polityka społeczna” łączna liczba godzin zajęć z udziałem nauczyciela wynosi 15 h, bez udziału nauczyciela 30 h, a liczba punktów ECTS za przedmiot wynosi 4. § 2, pkt. 2 Rozporządzenia MNiSW z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta określa, iż jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25 – 30 godzin pracy. Wynika z tego, że liczba planowanych godzin pracy na zajęciach, jak i pracy własnej nie odpowiada przydzielonej liczbie punktów ECTS.

Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny (równo po 30 punktów w semestrze).

Studenci obecni na spotkaniu z ZO pomimo braku zainteresowania systemem punktów ECTS wyrazili pozytywną opinię na temat przyporządkowania punktów dla prowadzonych przedmiotów. Według ich oceny przypisane wartości są odpowiednie dla pracochłonności odpowiednich kursów. Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili semestralny plan zajęć, oraz godzinowe rozłożenie zajęć w trakcie zjazdu, które w odpowiedni sposób umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS. Natomiast nie jest spełniony warunek § 2, pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta.

Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich (obecny trzeci rok studiów pierwszego stopnia), plan studiów przewiduje 180 punktów koniecznych do ukończenia studiów. Ponadto w każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów oraz 60 punktów w roku akademickim. Za zajęcia seminaryjne, w tym przygotowanie pracy licencjackiej student otrzymuje 10 punktów. Spełnione są zatem warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wynikają z zapisów Regulaminu studiów (Rozdział V. Indywidualny plan studiów, Rozdział VI. Indywidualna organizacja studiów). Regulamin studiów w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia zawiera szczegółowe zapisy dotyczące w szczególności: warunków jakie musi spełnić student ubiegający się o indywidualizację studiów, tryb powoływania i zadania opiekuna naukowego w przypadku IPS, zasady i tryb IOS. Ponadto dobrym rozwiązaniem wspierającym indywidualizację procesu kształcenia są postanowienia Rozdziału VII Regulaminu studiów, pt. Studiowanie na innym kierunku, wydziale i uczelni. Zapisy regulaminu dają duże możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Średnia liczba przyznanych IOS waha się na poziomie 3-4 studentów w roku akademickim.

Możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów. W ostatnich czterech latach w ramach programu Erasmus wyjechało łącznie 32 studentów, z czego na wymianę w ramach praktyk 26 osób. Znacząca jest również liczba studentów przyjeżdżających w ramach wymiany. W tym okresie na

Wydział przyjechało 38 studentów z zagranicy. Liczba studentów, zarówno wyjeżdżających, jak i przyjeżdżających świadczy o dobrym wykorzystaniu możliwości jakie stwarza system przenoszenia osiągnięć studenta.

Kolejność realizacji poszczególnych modułów w planie studiów jest zachowana. Przedmioty z poszczególnych modułów tworzą spójną sekwencję: najpierw zaplanowane są przedmioty ogólne (semestr pierwszy), później podstawowe (pierwsze trzy semestry). Przedmioty kierunkowe występują od drugiego semestru do końca studiów, ale na późniejszych semestrach zaplanowane są przedmioty nie stanowiące podstaw do innych (np. „Ekonomika integracji europejskiej”). Podobnie planowane są przedmioty do wyboru oraz specjalnościowe wspólne. Przedmioty specjalizacyjne występują od czwartego semestru. Struktura planu studiów (podział na moduły) oraz sekwencja przedmiotów jest logiczna. Liczba godzin zajęć w poszczególnych semestrach i latach jest bardzo równomierna.

Praktyki dla studentów pierwszego i drugiego roku kierunku „ekonomia” są nieobowiązkowe. Odpowiada to założeniom kształcenia na kierunku „ekonomia”, który jest realizowany jako profil ogólnoakademicki. Ponadto zaznaczone jest, że brak praktyk dotyczy studiów niestacjonarnych, a więc osób na ogół już pracujących.

Natomiast dla studentów trzeciego roku obowiązują praktyki przewidziane w programie studiów. Praktyki trwają trzy tygodnie co jest zgodne z wymaganiami standardu. Wydział określił również zasady, formy i tryb odbywania praktyk. Określone są one w Regulaminie studiów oraz Decyzji Dziekana Wydziału Zarządzania PSW z dnia 01 września 2010 r. w sprawie realizacji obowiązku praktyk studenckich na kierunku Ekonomia.

Program praktyk składa się z dwóch części: ramowej oraz szczegółowej, uwzględniającej studiowaną specjalność. Zasady przedstawione w ww. dokumentach są stosunkowo ogólne, ale zawierają wszystkie istotne elementy, w tym zasady zapewniające kontrolę realizacji celów praktyki. Wydział przedstawił wykaz 17 porozumień, w ramach których odbywały się praktyki dla studentów trzeciego roku. Studenci odbywali praktyki m.in. w dwóch największych przedsiębiorstwach produkcyjnych regionu (Jabil, International Paper), firmach handlowo – usługowych, przedsiębiorstwach transportowych oraz w jednostkach samorządu terytorialnego. W każdym z powyższych przedsiębiorstw była możliwość zrealizowania programu praktyki zawodowej przewidzianego dla kierunku „ekonomia”.

System praktyk dla studentów trzeciego roku realizowany był zgodnie z postanowieniami w tym zakresie Rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki. System ten należy ocenić pozytywnie, zapewnił on osiągnięcie założonych celów kształcenia.

Łącznie na Wydziale na kierunku „ekonomia” studiuje 77 studentów (stan na 07.01.2014 r.), z czego 18 studentów na pierwszym roku, 21 na drugim roku oraz 38 na trzecim. Na pierwszym roku jest jedna grupa ćwiczeniowa, na drugim również jedna, ale studenci będą wybierać specjalności. Natomiast na trzecim roku są trzy grupy ćwiczeniowe, po jednej dla każdej uruchomionej specjalności. Średnia liczebność grupy ćwiczeniowej wynosi 15 osób. Można stwierdzić, że liczebność grup sprzyja realizacji efektów kształcenia.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają podczas 8-10 zjazdów w semestrze. Zajęcia rozpoczynają się w piątki od godz. 15:45 i a kończą w niedzielę do godz. 15:30. Podczas zajęć sobotnich i niedzielnych studenci mają do dyspozycji, oprócz przerw między zajęciami, jedną dłuższą przerwę. Organizacja zajęć, biorąc pod uwagę liczebność grup oraz harmonogram zajęć, sprzyja realizacji efektów kształcenia przewidzianych dla kierunku „ekonomia”.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów wybitnie uzdolnionych wynikają z zapisów Regulaminu studiów (Rozdział V. Indywidualny plan studiów). Studenci wybitnie uzdolnieni w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o studiowanie według indywidualnego planu studiów. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z indywidualizacji procesu kształcenia. Uczelnia przywiązuje wagę do włączenia w proces kształcenia studentów niepełnosprawnych, z uwzględnieniem różnego rodzaju niepełnosprawności. Na Uczelni sformułowane są wskazówki dla osób prowadzących zajęcia dydaktyczne ze studentami niepełnosprawnymi fizycznie, niedosłyszającymi i słabosłyszającymi oraz studentami niewidomymi i słabowidzącymi.

3.2)

Ocena programu kształcenia na kierunku „ekonomia” pierwszego stopnia pozwala stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku „ekonomia”. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku „ekonomia”.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program studiów na kierunku „ekonomia” ma dobrze określoną strukturę. Zachowana jest kolejność modułów oraz przedmiotów. Czas trwania studiów jest w wystarczający do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Treści kształcenia na ogół odpowiadają realizowanym efektom założonym dla kierunku „ekonomia”. Wątpliwości budzi dobór treści na specjalnościach „Ekonomia menedżerska i rachunkowość” oraz „Ekonomika pracy i gospodarowanie kadrami”. Pierwsza z nich obejmuje przede wszystkim tematykę związaną z zagadnieniami rachunkowości. W toku studiów brak jest przedmiotów, który dawałyby podstawy zagadnień ekonomii menedżerskiej. W przypadku drugiej specjalności przewiduje przede wszystkim treści związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi. Również w tym przypadku brakuje treści związanych z podstawami ekonomiki pracy (brak takiego lub podobnego przedmiotu w toku studiów). W przypadku programu studiów dla trzeciego roku, przewiduje on zajęcia z ochrony własności intelektualnej, zgodnie ze standardem, ale w formie wykładu do wyboru. Jeśli student nie wybrał tego przedmiotu, to nie zrealizował on treści przewidzianych standardem. Ogólne założenia systemu ECTS w zakresie liczby punktów jaką student uzyskuje na kierunku „ekonomia” są określone prawidłowo. Natomiast w opisach przedmiotów brak jest określenia struktury nakładu pracy studenta w punktach ECTS. Określone są jedynie godziny, które student realizuje poprzez różne formy zajęć. Łączna liczba godzin z danego przedmiotu jest znacznie niższa niż wskazywałaby na to liczba punktów ECTS, przy założeniu, że jeden punkt ECTS odpowiada nakładowi pracy, który jest równoważny 25-30 godzinom pracy studenta.

3.2) Program studiów na kierunku „ekonomia” umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów (modułów) odpowiadają celom i założeniom określonym w opisie kierunku.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów odpowiada generalnie potrzebom wynikającym z zakładanych efektów kształcenia. Kadra wchodząca w skład minimum kadrowego posiada dorobek naukowy przede wszystkim w dyscyplinie ekonomia, ale także dyscyplinie nauki o zarządzania. Do tych właśnie dyscyplin odnoszą się zakładane efekty kształcenia. Pewnych uchybień można dopatrzeć się w zakresie luk kwalifikacji kadry naukowej zaangażowanej w proces dydaktyczny w zakresie nauk prawnych do których odnoszą się niektóre zakładane efekty kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Powiślańskiej Szkole Wyższej na Wydziale Zarządzania, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w czerwcu 2013 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w art. 112 a ust. 1 i 2 ustawy.

Z przedstawionej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego wynika, iż są zatrudnieni w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wszystkie (9 osób) wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia. W przypadku dwóch osób ze stopniem doktora stwierdzono, że zgodnie z planowanymi obciążeniami na rok akademicki 2013/2014 zaplanowano zacięcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego na poziomie 57 godzin. Jednakże w trakcie wizytacji wyjaśniono, iż zaplanowane dla tych osób zajęcia bez udziału nauczyciela akademickiego (określone w Raporcie samooceny jak i w załączniku Nr 5 jako BUNA) w znacznym wymiarze wymagają od nauczycieli także bezpośredniego kontaktu ze studentami, w formie konsultacji, sprawdzania i dyskusowania projektów wykonywanych samodzielnie przez studentów. Analiza wymiaru BUNA w przypadku tych nauczycieli akademickich pozwala stwierdzić, iż zrealizują oni w tej formie więcej niż 3

godziny akademickie zajęć ze studentami, a zatem zostanie spełniony wymów realizacji przez osoby zaliczane do minimum kadrowego 60 godzin zajęć dydaktycznych.

Kierunek przyporządkowano do jednego obszaru wiedzy - nauk społecznych, w składzie kadrowego są przedstawiciele dyscyplin naukowych przyporządkowanych do tego obszaru.

Kierunek *ekonomia* został przyporządkowany w Raporcie samooceny do obszaru nauk społecznych dziedziny nauk ekonomicznych i dyscypliny ekonomia. W trakcie wizytacji po analizie zakładanych efektów kształcenia ustalono, iż efekty kształcenia odnoszą się także do dyscypliny nauki o zarządzaniu. Władze uczelni potwierdziły ten fakt i zobowiązały się formalnie przyporządkować kierunek także do dyscypliny nauki o zarządzaniu. Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa musi uwzględniać zatem posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych w dyscyplinach ekonomia oraz nauki o zarządzaniu. Analiza dorobku naukowego osób zgłoszonych do minimum kadrowego wskazuje na możliwość zaliczenia do minimum kadrowego nauczycieli akademickich:

- 3 nauczycieli akademickich ze stopniem doktora habilitowanego posiadających dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia;
- 5 nauczycieli akademickich ze stopniem doktora posiadających dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia;
- 1 nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora posiadającego dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu.

Biorąc pod uwagę prawne wymogi związane z posiadaniem minimum kadrowego niezbędnego do prowadzenia kierunku studiów na poziomie I stopnia należy stwierdzić, iż są one spełnione.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Zarządzania Powiślańskiej Szkoły Wyższej w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem spośród wszystkie wskazanych do minimum kadrowego 8 osób zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś tylko 1 osoba została zatrudniona na czas określony, tj. do dnia 30 września 2017 r. Dla 4 osób (3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 1 doktora) Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy zaś dla pozostałych 5 osób – podstawowym miejscem pracy.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 9, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Generalnie obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Jednakże w tym obszarze występują pewne uchybienia. I tak na przykład nauczyciel akademicki prowadzący badania i publikujący w obszarze wiedzy związanym z bankowością międzynarodową oprócz przedmiotów z tym związanych prowadzi: ekonomikę przedsiębiorstw i ochronę własności intelektualnej. Nauczyciel specjalizujący się zagadnieniach zarządzania zasobami ludzkimi i inwestycjami infrastrukturalnymi prowadzi: finanse publiczne i rynki finansowe, podstawy logistyki, oraz zarządzanie logistyczną obsługą klienta. Nauczyciel specjalizujący się w negocjacjach i komunikacji oraz reklamie prowadzi między innymi przedmioty: systemy zarządzania jakością i środowiskiem, zarządzanie jakością placówki oświatowej, prawo pracy i negocjacje w sprawach pracowniczych. Nauczyciel posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu prowadzi między innymi: mikroekonomię, podstawy makroekonomii, analizę ekonomiczną.

Wątpliwości budzi też powierzanie prowadzenia wykładów osobom z tytułem zawodowym magistra. W czasie wizytacji zweryfikowano, iż większość tego typu przypadków motywowana jest posiadaniem przez prowadzących doświadczenia praktycznego zdobytego poza systemem szkolnictwa wyższego. Należy jednak uwzględnić, iż oceniany kierunek posiada profil ogólniakademicki i tego typu przypadki powinny być w związku z tym ograniczone, a jednocześnie dorobek praktyczny rozpatrywanych wykładowców powinien być na tyle znaczący aby uzasadniał możliwość osiągnięcia zakładanych dla wykładów efektów kształcenia. I tak przykładowo magister prawa posiadający doświadczenie praktyczne w pracy jak młodszy inspektor ds. organizacyjno – prawnych prowadzi wykład z przedmiotu prawo. Magister ekonomii posiadający doświadczenie praktyczne w latach 1976-1981 prowadzi wykład z podstaw rachunku kosztów oraz rachunkowości podatkowej. Magister pedagogiki, pracujący jako nauczyciel, prowadzi wykład z Geografii gospodarczej politycznej Europy.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena.

Ocena prowadzonych zajęć w świetle przeprowadzonych hospitacji wypada pozytywnie. Zajęcia były prowadzone zgodnie z założeniami kart przedmiotów. Nauczyciele akademicy wykorzystywali pomoce dydaktyczne w tym w szczególności rzutniki multimedialne. Prowadzący starali się w znacznym stopniu aktywizować studentów niezależnie od formy określonych zajęć. Studenci wykazywali stosunkowo duże zainteresowanie przekazywanymi treściami. Nie zaobserwowano żadnych istotnych uchybień w trakcie przeprowadzanych hospitacji.

4.3)

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Zgodnie z Raportem samooceny jednostka kładzie szczególny nacisk na pozyskanie własnej kadry, korzystając obecnie jednak z kadry Uniwersytetu Gdańskiego oraz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Stwierdza się, iż podstawą doboru kadry jest pozytywna ocena zgodności profilu naukowego z dziedziną i dyscypliną, w jakiej kształci PSW.

Należy zauważyć, iż w ostatnim okresie dwóch pracowników uzyskało stopień doktora, a obecnie uczelnia spodziewa się sfinalizowania dwóch przewodów habilitacyjnych. Przewidywany termin to obecny rok akademicki lub początek następnego roku akademickiego (dr Tomasz Plata – Przechlewski oraz dr Michał Makowski). Dodatkowo przewiduje się realizację 2-4 doktoratów w ciągu 2-3 lat. Jako pozytywny efekt prowadzonej polityki kadrowej można wskazać, iż już obecnie na pierwszym etapie z minimum kadrowego jest 5 adiunktów.

W trakcie wizytacji problematyka rozwoju pracowników naukowych była przedmiotem rozmowy z Panią Prorektor dr hab. Krystyna Strzałą. Na tej podstawie można stwierdzić, iż rozwój pracowników wspiera się poprzez finansowanie badań naukowych. Przykładem było dofinansowanie badań na temat zastosowanie oprogramowanie *open source* w instytucjach i przedsiębiorstwach w Polsce. Wspiera się także wydawanie publikacji naukowych. W przypadku dr. Waldemara Kozłowskiego wsparło publikację o inwestycjach infrastrukturalnych. Ważną formą wsparcia jest finansowanie postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego. Zastosowano finansowanie postępowania doktorskich w przypadkach doktoratów: dr Beaty Pawłowskiej i dr Katarzyny Strzały-Osuch. Obecnie są

przygotowane umowy w sprawie postępowania habilitacyjnego dr Tomasza Platy. W odniesieniu do tego postępowania sfinansowano także wydanie książki habilitacyjnej. Uczelnia planuje obecnie sfinansowanie procedury habilitacyjnej na UJ dr Michała Makowskiego.

Pani Prorektor zapewniła także, iż Dziekani dysponują funduszem na finansowanie wyjazdów na konferencje, choć przyznała, iż środki na ten cel są ograniczone.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym.

Ze strony Zespołu Oceniającego w spotkaniu uczestniczył przewodniczący prof. Kufel oraz członek zespołu dr hab. Bogusław Plawgo. W spotkaniu uczestniczyło 11 nauczycieli akademickich. Przewodniczący przedstawił skład ZO i jego zadania. Pierwsze pytanie, zostało sformułowane przez Przewodniczącego ZO w kontekście planowanych zmian prawnych dotyczących konieczności prowadzenia praktycznego profilu kształcenia przez wszystkie jednostki, które nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora. Jak Państwo widzicie perspektyw profilu praktycznego? Głos zabrał uczestnik spotkania, który przedstawił się jako wykładowca przedmiotu „spedycja”. Wskazał, iż już obecnie wykładu jest niewiele, a gros zajęć to konwersatorium. Studenci realizują projekt praktyczny wraz z dokumentami. Myślę, że wiele jest przedmiotów podobnie wykorzystujących zajęcia praktyczne – wskazała kolejna rozmówczyni. Dodała, że uczelnia ma dobre kontakty z licznymi pracodawcami i urzędami. Studenci oczekują od nas praktyczności kształcenia. Praktyczność kształcenia finalizuje się w pracach dyplomowych, które zawsze są związane z praktycznymi problemami. Inny uczestnik zauważył, że studenci realizowanych studiów niestacjonarnych mają już doświadczenie i wiedzę praktyczną, natomiast potrzebują podbudowy teoretycznej stąd przyjęto profil ogólnoakademicki. Kolejny dyskutant stwierdził, iż „jesteśmy szkołą zawodowa i zawsze kształciliśmy zawodowo, i jeśli przejście będzie konieczne to w naszej uczelni także to zrobimy. Natomiast należy generalnie przeciwstawiać się wymuszaniu w Polsce kształcenia na wąskich specjalizacjach zawodowych na studiach I stopnia”.

Przewodniczący ZO zaproponował kolejny temat, który powinien być diskutowany, a mianowicie czy studia powinien podsumować egzamin dyplomowy, czy raczej obrona pracy dyplomowej. Jaka formuła lepiej weryfikuje efekty kształcenia? Z sali pytano przedstawicieli PKA o to, czy te kwestie uregulują nowe zmiany przepisów prawa o szkolnictwie wyższym. W odpowiedzi Przewodniczący ZO wyraził opinię, iż nadal będzie to w gestii uczelni. W konkluzji spotkania uznano, iż uczelnia będzie musiała dostosowywać się do zmian w przepisach prawnych. Na tym spotkanie zakończono.

W stosunku do roku 2011, w którym odbyła się druga ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*, nie nastąpiły żadne zmiany w składzie tego minimum. 9 osób (3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 doktorów), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2011.

Jednocześnie w trakcie tej oceny jakości kształcenia sformułowano zastrzeżenie dotyczące kadry, a mianowicie zauważono prowadzenie wykładów przez osoby z tytułem zawodowym magistra. W trakcie obecnej oceny jakości kształcenia także zauważono takie przypadki, choć należy zaznaczyć, iż były one rzadkie. **W czasie wizytacji zweryfikowano, iż większość tego typu przypadków motywowana jest posiadaniem przez prowadzących doświadczenia praktycznego zdobytego poza systemem szkolnictwa wyższego.** Należy jednak uwzględnić, iż oceniany kierunek posiada profil ogólnoakademicki i tego typu przypadki powinny być w związku z tym ograniczone, a jednocześnie dorobek praktyczny rozpatrywanych wykładowców powinien być na tyle znaczący aby uzasadniał możliwość

osiągnięcia zakładanych dla wykładów efektów kształcenia. W tym kontekście uczelnia powinna eliminować wszelkie przypadki, które mogą budzić wątpliwości co do właściwych kwalifikacji wykładowców.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów odpowiada generalnie potrzebom wynikającym z zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Biorąc pod uwagę prawne wymogi związane z posiadaniem minimum kadrowego niezbędnego do prowadzenia kierunku studiów na poziomie I stopnia należy stwierdzić, iż są one spełnione. Generalnie obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Jednakże w tym obszarze występują pewne uchybienia. Niewielkich uchybień można dopatrzeć się w zakresie luk kwalifikacji kadry naukowej zaangażowanej w proces dydaktyczny w zakresie nauk prawnych do których odnoszą się niektóre zakładane efekty kształcenia.

4.3) Politykę kadrową oraz działania wspierające rozwój naukowy kadry należy ocenić pozytywnie. O polityce kadrowej dobrze świadczy stabilność kadry, wysoka aktywność naukowa i adekwatność kwalifikacji do zakładanych efektów kształcenia. Wysoko należy ocenić działania na rzecz rozwoju kadry, których efektem jest szybkie uzyskiwanie stopni naukowych przez zatrudnioną kadrę nauczycieli akademickich. Jako pozytywny efekt prowadzonej polityki kadrowej można wskazać, iż już obecnie na pierwszym etapie z minimum kadrowego jest 5 adiunktów.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia posiada własną siedzibę w zespole zabytkowych obiektów w centrum miasta. Wszystkie własne pomieszczenia - o całkowitej powierzchni 1.451 m² - zostały poddane w latach 2003-2007 gruntownej przebudowie i adaptacji na cele edukacyjne

Uczelnia korzysta również - na podstawie umowy użyczenia (przekazanej podczas wizytacji) z dodatkowych pomieszczeń dydaktycznych o powierzchni około 629 m² w obiektach Kwidzińskiego Centrum Kultury, w tym biblioteki oraz - na podstawie umowy najmu - z basenu i sal gimnastycznych, a także innych urządzeń sportowo - rekreacyjnych.

Wykorzystywane łącznie (własne i dzierżawione) pomieszczenia dydaktyczne obejmują: 4 aule wykładowe i 9 sal ćwiczeniowych oraz 2 pracownie językowe, 6 pracowni komputerowych i 6 pracowni specjalistycznych - razem 27 pomieszczeń. Szczegółowy opis sal wykładowych wraz z wyposażeniem zawarto w załączniku nr 11 do Raportu samooceny.

Na terenie budynku zlokalizowano punkt gastronomiczny, w którym studenci mogą zaopatrzyć się w kanapki i napoje.

Biorąc pod uwagę wymogi wynikające z zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* oraz aktualną liczbę studentów można jednoznacznie stwierdzić, iż liczba, wielkość oraz podstawowe wyposażenie dydaktyczne odpowiadają potrzebom kształcenia na ocenianym kierunku.

Biblioteka uczelni mieści się w budynku Kwidzyńskiego Centrum Kultury. W odniesieniu do kierunku studiów *ekonomia* zgodnie z informacją w Raporcie samooceny posiada na stanie: 944 tytułów książek i 3588 woluminów oraz 9 tytułów i 1125 egzemplarzy czasopism, w tym: Gazeta Bankowa, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, Spedycja Transport Logistyka, Bank, Nowoczesny Bank Spółdzielczy, Bank i Kredyt, Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwem, Nasz Rynek Kapitałowy.

Obok własnej biblioteki w Kwidzyńskim Centrum Kultury studenci Powiślańskiej Szkoły Wyższej mogą również korzystać na zasadach ogólnych bądź na podstawie podpisanych umów ze zbiorów pozostałych bibliotek funkcjonujących w mieście Kwidzyń (Biblioteka Miejska w Kwidzynie oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku, oddział w Kwidzynie).

W trakcie wizytacji analizie poddano zgodność posiadanych własnych zasobów bibliotecznych z literaturą zalecaną dla studentów w kartach przedmiotów. Wylosowano trzy przedmioty, w których sylabusach wskazano łącznie 18 pozycji książkowych zalecanych jako podstawowe lub uzupełniające. Ustalono, iż biblioteka dysponuje z tej listy jedynie dwiema pozycjami książkowymi. Jednocześnie jednak okazało się iż w zasobach bibliotecznych znajdują się inne pozycje dotyczące danych zagadnień. **Niewątpliwie jednak ujawniła się niezgodność dostępnych zasobów bibliotecznych w stosunku do zalecanej literatury z poszczególnych przedmiotów.**

Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie w 2011r. przystąpiła do korzystania z Wirtualnej Biblioteki Nauki. W WBN umieszczane są kolekcje czasopism elektronicznych udostępniane w ramach licencji akademickich udzielanych przez wydawców dla szkół wyższych oraz instytucji naukowych. Wybrane zasoby WBN uwzględniają m.in. kolekcje czasopism Elsevier, Springer i Wiley, czasopisma Science i Nature oraz bazy Scopus i Web of Knowledge. **W trakcie wizytacji ustalono, iż dostęp do zasobów wirtualnej biblioteki nauki dostępny jest jednie na dwóch stanowiskach komputerowych na terenie biblioteki.**

Od roku akademickiego 2013/2014 został uruchomiony bezpłatny dostęp do wirtualnej czytelnicy IBUK Libra, która umożliwia korzystanie z publikacji w wersji elektronicznej. Na podstawie przedstawionej listy stanowiącej załącznik do umowy o korzystanie z systemu IBUK można stwierdzić, iż uczelnia zapewniła dostęp do około 75 publikacji elektronicznych odnoszących się do dyscypliny ekonomia. Należy podkreślić, iż dostęp ten jest zapewniony wszystkim studentom także z prywatnych komputerów po pobraniu odpowiednich haseł. Taka forma dostępu niewątpliwie ułatwia studentom korzystanie z zasobów literaturowych. Jednocześnie liczba dostępnych e-buków powinna być zwiększana.

Na terenie uczelni zapewniony jest bezprzewodowy dostęp do internetu. Ponadto studenci mogą korzystać z 8 komputerów podłączonych do internetu.

W świetle opinii uzyskanej od Pani Prorektor w trakcie wizytacji Uczelnia ciągle inwestuje w infrastrukturę, rzutniki, zwiększono także liczbę laptopów dla studentów. Jednakże ważnym kierunkiem rozwoju jest inwestowanie w poprawę dostępności do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz i IBUKów. Natomiast nie przewiduje się rozwoju własnych laboratoriów komputerowych. Uczelnia na mocy umowy dysponuje bowiem dostępem do 5 laboratoriów komputerowych Kwidzyńskiego Centrum Kultury, których rozwój jest sponsorowany przez lokalne przedsiębiorstwa.

Budynek Szkoły nie jest przystosowany do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi, zajęcia na kierunku ekonomia odbywają się w salach na różnych piętrach, co w przypadku studentów z niepełnosprawnością ruchową stanowi bardzo duże utrudnienie. W budynku nie ma windy, ani innych urządzeń umożliwiających swobodne przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami. Również budynek w którym mieści się

biblioteka nie jest wystarczająco przystosowana. Studenci podczas spotkania wskazywali, iż dotychczas w grupach nie było studentów, którzy mieli wysoki stopień niepełnosprawności ruchowej, natomiast dla studentów z lekkim stopniem niepełnosprawności którzy studiowali na Uczelni warunki nie uniemożliwiały ich samodzielnego funkcjonowania.

Uczelnia czyni wysiłki w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynki wyposażone są w toalety dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia ma dostęp do transportera schodowego na terenie Kwidzyńskiego Centrum Kultury, które używany jest, by pomóc studentom w dostaniu się do wyższych kondygnacji budynku. Jednakże transporter ten nie osiąga poziomu na którym zlokalizowana jest biblioteka. W budynku głównym uczelni nie zainstalowano wind. Budynki pozostają pod nadzorem konserwatora zabytków i możliwości oraz uwarunkowania adaptacji do potrzeb osób niepełnosprawnych są wysoce utrudnione.

W ramach oceny programowej PKA dokonanej w roku akademickim 2010/2011 w zakresie infrastruktury dydaktycznej stwierdzono uchybienia w zakresie bazy bibliotecznej. Obecnie można stwierdzić, iż uczelnia poczyniła pewne wysiłki w celu poprawy zasobów bibliotecznych. W szczególności należy zauważyć zapewnienie dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz IBUKów. Jednakże działania w zakresie poprawy bazy bibliotecznej muszą być kontynuowane. Do obecnie występujących uchybień należy zaliczyć **niezgodność dostępnych zasobów bibliotecznych w stosunku do zalecanej literatury z poszczególnych przedmiotów.**

Biblioteka Uczelni mieści się w budynku Kwidzyńskiego Centrum Kultury, zasoby biblioteki są skromne, i znaczna część literatury również tej podstawowej wymienianej w sylabusach nie jest dostępna w zbiorach. Również podczas spotkania ze studentami, podnoszona była kwestia skromnych zasobów bibliotecznych, które wprawdzie zdaniem studentów pozwalają na zdobywanie podstawowej wiedzy z przedmiotów, jednak nie pozwalają na jej pogłębianie i uszczegółowianie. Studenci mają dostęp dzięki prenumeratom do czasopism: Gazeta Bankowa, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, Spedycja Transport Logistyka, Bank, Nowoczesny Bank Spółdzielczy, Bank i Kredyt, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstwem, Nasz Rynek Kapitałowy. Dodatkowo Uczelnia w 2011r. przystąpiła do korzystania z Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz od roku akademickiego 2013/2014 został uruchomiony bezpłatny dostęp do wirtualnej czytelnicy IBUK Libra, który umożliwia studentom korzystanie z publikacji w wersji elektronicznej.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ocena: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Biorąc pod uwagę wymogi wynikające z zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* oraz aktualną liczbę studentów można jednoznacznie stwierdzić, iż liczba, wielkość oraz podstawowe wyposażenie dydaktyczne odpowiadają potrzebom kształcenia na ocenianym kierunku. W ramach oceny programowej dokonanej w roku akademickim 2010/2011 w zakresie infrastruktury dydaktycznej stwierdzono uchybienia w zakresie bazy bibliotecznej. Obecnie można stwierdzić, iż uczelnia poczyniła pewne wysiłki w celu poprawy zasobów bibliotecznych. W szczególności należy zauważyć zapewnienie dostępu do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz IBUKów. Jednakże działania w zakresie poprawy bazy bibliotecznej muszą być kontynuowane. Do obecnie występujących uchybień należy zaliczyć **niezgodność dostępnych zasobów bibliotecznych w stosunku do zalecanej literatury z poszczególnych przedmiotów.**

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Uczelnia prowadzi kształcenia na ocenianym kierunku na poziomie studiów I stopnia, co powoduje, że ocena tego kryterium jest nie obowiązkowa.

Ocena końcowa 6 - kryterium ogólnego (ocena: nie dotyczy)

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady przyjęć na studia reguluje Uchwała nr 1/II/12/S Senatu PSW z dnia 11 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia zasad rekrutacji do PSW w Kwidzynie na rok akademicki 2013/2014. Rekrutacja na studia jest prowadzona przez Komisję Rekrutacyjną, powołaną odrębnym zarządzeniem Rektora. O przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń. Treść uchwały rekrutacyjnej jest bardzo syntetyczna. W uchwale brak jest określenia merytorycznych kryteriów przyjęcia na studia (tj. jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia). Brak jest informacji o zasadach przyjmowania kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią dającą uprawnienia matury międzynarodowej (IB) lub zagraniczną szkołę średnią, kandydatów będących laureatami i finalistami olimpiad stopnia centralnego. Zasady przyjęć na kierunek „ekonomia” nie zawierają zapisów dyskryminujących

7.2)

W trakcie wizytacji studenci zgodnie stwierdzili, że system oceny ich osiągnięć na wizytowanym kierunku jest obiektywny i przejrzysty. Na początku zajęć studenci informowani są o sposobie uzyskania zaliczeń i wymagań jakie będą ich obowiązywały. Egzaminy, które przeprowadzane są na ocenianym kierunku zdaniem studentów sprawdzają wiedzę i umiejętności z danej dziedziny. W przypadku niezaliczenia studenci posiadają wiedzę o możliwości poprawy egzaminu/zaliczenia, a także znają prawo do egzaminu komisyjnego. W razie wątpliwości studenci mają możliwość wglądu do swoich prac oraz uzyskania od prowadzących wyjaśnienia swoich wątpliwości.

W ocenie studentów nakłady pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zostały oszacowane prawidłowo. W sylabusach uwzględniono różne formy aktywności studenta. Sylabusy zawierają sugestie literatury podstawowej oraz uzupełniającej, zasoby biblioteczne Uczelni nie pozwalają jednak na korzystanie z proponowanych przez prowadzących pozycji, co powinno doprowadzić do zwiększenia zasobów bibliotecznych a także zmian proponowanych pozycji w sylabusach.

Studenci zgodnie potwierdzili iż warunki zaliczenia zajęć, wraz z niezbędną literaturą oraz zakresem wymagań egzaminacyjnych, są im przedstawiane przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, a następnie realizowane, przez co stosunek kadry do studenta oceniają jako otwarty i przyjazny.

Zaliczenia przeprowadzane są w różnej formie: egzaminów, testów, zaliczeń, ćwiczeń praktycznych, prezentacji itd., sprawdzając zarówno wiedzę, umiejętności, natomiast kompetencje społeczne studentów sprawdzane są przez formy pracy studentów na zajęciach, w tym poprzez pracę w grupach.

Prowadzący określają jasne kryteria odpowiadające treściom przedmiotów i sprawiedliwie oceniają wiedzę i umiejętności.

7.3)

Uczelnia zapewnia studentom możliwość udziału w wymianie studenckiej w ramach programu ERASMUS. Uczelnia posiada szereg umów o współpracy uczelniami zagranicznymi i innymi jednostkami. Współpraca międzynarodowa w zakresie dydaktyki jest realizowana w różnych formach. Należą do nich bezpośrednie wyjazdy studentów za granicę w celu odbycia praktyk lub uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych. Zgodnie z Raportem samooceny największa liczba studentów korzysta z trwających od 1 do 3 miesięcy letnich praktyk związanych najczęściej z szeroko rozumianymi pracami administracyjno-organizacyjnymi w przedsiębiorstwach. Systematycznie wzrasta liczba studentów wyjeżdżających na praktyki zagraniczne w ramach programu ERASMUS, jak również studentów zagranicznych przyjeżdżających do Powiślańskiej Szkoły Wyższej na studia. Istotnie należy stwierdzić, iż stosunkowo znaczna liczba studentów korzysta z różnych form wymiany międzynarodowej.

Uczelnia posiada podpisane umowy z uczelniami, firmami oraz instytucjami, które umożliwiają studentom kierunku ekonomia wyjazdy zagraniczne. Podczas spotkania z ZO studenci stwierdzili iż bardziej atrakcyjną formą są dla nich praktyki zawodowe, jednak bardzo mało osób decyduje się wyjechać. Wynika to z faktu, że osoby studiujące w trybie niestacjonarnym bardzo często mają rodziny a także stałą pracę. Zdaniem studentów wyjazd zagraniczny powodowałby bardzo duże utrudnienie w życiu prywatnym i zawodowym. Bardzo istotnym faktem są lektoraty, które były przygotowywane pod studentów, którzy chcą wyjechać na praktyki lub studia do m.in. Turcji. Są one dostosowane zarówno do potrzeb studentów, którzy nie mieli wcześniej kontaktu z tym językiem, jak również tych bardziej zaawansowanych. Poziom nauczania języka obcego nowożytnego zdaniem studentów jest umożliwiający osiągnięcie efektów kształcenia.

Dzięki programowi Erasmus w ramach którego Uczelnia umożliwia studentom wyjazdy, studenci mogą studiować w uczelniach partnerskich bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Studia za granicą w ramach Programu Erasmus traktowane są jako część programu studiów Uczelni. Osoby wyjeżdżające zachowują status studenta i wszelkie związane z tym prawa, w tym uprawnienia do otrzymywania stypendiów naukowych i socjalnych. Studenci otrzymują na ten cel stypendia finansowane ze środków Programu Erasmus. Kwota stypendium przeznaczona jest na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania za granicą i jest różnicowana ze względu na kraj docelowy. W ramach podpisanych umów do Uczelni w Kwidzynie w ostatnich latach przyjeżdżali studenci – głównie z Turcji, co wpływało pozytywnie na rozwijanie kontaktów z innymi Uczelniami.

Wskazana wyżej szeroko rozwinięta współpraca międzynarodowa, angażująca stosunkowo dużą grupę studentów pozytywnie wpływa na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Szczególnie należy podkreślić, możliwość odbywania letnich praktyk zagranicznych, które zapewniają studentom możliwość zweryfikowania zdobywanej wiedzy w odmiennych gospodarkach.

7.4)

Podczas spotkania ZO ze studentami kierunku, opieka dydaktyczna została oceniona pozytywnie, głównie ze względu na otwartość prowadzących zajęcia. Małe grupy studentów umożliwiają prowadzącym większą indywidualizację podczas prowadzenia zajęć.

Godziny otwarcia dziekanatu, dostępność Władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich, studenci określają jako zgodne z ich oczekiwaniami.

Językiem prowadzonym w Uczelni w ramach lektoratu jest angielski. Naukę języka obcego studenci oceniają bardzo dobrze: poziom nauki uważają za odpowiednio dobrany do ich umiejętności. Zdaniem studentów prowadzący są w pełni przygotowani do prowadzących zajęć, studenci potwierdzili naukę słownictwa specjalistycznego z zakresu kierunku.

Na wizytowanym kierunku studenci mają możliwości wyboru tzw. przedmiotów obieralnych (w ramach wybranych specjalności), które pozwalają na indywidualny rozwój, jednak możliwości te są ograniczone, głównie ze względu na małą liczbę studentów. Podczas spotkania część studentów potwierdziła że wybierała kierunek głównie pod względem oferowanych specjalności.

Studenci kierunku *ekonomia* proces dyplomowania ocenili pozytywnie. Wybór promotora oraz temat pracy uzależniony jest od zainteresowań studenta. Student ma możliwość zaproponowania własnego tematu pracy lub wyboru któregoś tematu z listy.

Regulamin studiów umożliwia studentom indywidualizację studiów. Obecni na spotkaniu studenci oceniali go dobrze, choć nieznaczna liczba studentów z niego korzysta.

Powiańska Szkoła Wyższa posiada platformę internetową służącą do obsługi procesu dydaktycznego, jednak zdaniem studentów, dopiero zaczyna ona funkcjonować. Do chwili obecnej portal był mało użyteczny z uwagi na nieaktualizowanie informacji dotyczących procesu kształcenia. Należałoby przyspieszyć uruchomienie platformy i umożliwienie korzystania z niej studentom, co znacznie ułatwiłoby wymianę informacji między prowadzącymi/Władzami a studentami.

W Uczelni nie funkcjonuje biuro karier, jego likwidacja była spowodowana brakiem zainteresowania ze strony studentów.

Pełne informacje na temat studiów, w tym również sylabusy są dostępne w Dziekanacie Wydziału. Studenci chcieliby otrzymywać takie informacje również poprzez udostępnianie ich na stronie internetowej, co znacznie usprawiło by powyższy proces.

Zdaniem studentów informacje zawarte w opisach programów studiów są przejrzyste i zrozumiałe. W sylabusach znajdują się m.in.: zasady zaliczania konkretnych przedmiotów, materiały dydaktyczne wymagane w ramach nauki poszczególnych przedmiotów, zasady zaliczenia przedmiotów, cele kształcenia itp. Zalecane materiały dydaktyczne studenci uważają za przydatne, wspomagające osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Jednak biblioteka Uczelni nie jest odpowiednio wyposażona, co studenci podkreślali podczas spotkania. Głównym problemem jest bardzo ograniczony dostęp do literatury uzupełniającej.

Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej zgodnie z *art. 175 ust. 4 Ustawy*, dokonuje Rektor w porozumieniu z Samorządem Studentów. Skład komisji stypendialnych jest zgodny z obecnie obowiązującymi przepisami Ustawy. Regulamin FPM obejmuje wszystkie świadczenia pomocy materialnej wymagane w Ustawie (*Art. 173 ust. 1*).

Kwoty stypendium rektora dla najlepszych studentów są zdaniem studentów odpowiednio wysokie do wkładu pracy włożonego w osiągnięcie danych wyników. Wysokości stypendiów socjalnych oraz specjalnych i rektorskich są zatwierdzane przy udziale i zgodzie przedstawicieli studentów. Treść *Regulaminu pomocy materialnej* studenci mogą znaleźć w dziekanacie Wydziału oraz na stronie internetowej. Wątpliwości budzi brak w omawianym regulaminie jasno określonych zasad punktowania konkretnych osiągnięć sportowych, artystycznych i naukowych studentów. Osoby posiadające publikacje, artykuły, wystąpienia, osiągnięcia sportowe lub artystyczne nie mają wiedzy jak ich praca bądź aktywność zostanie oceniona. Kryteria takie powinny zostać opracowane z uwagi na ich motywacyjny charakter.

Zaplecze socjalne w budynkach Wydziału w postaci: bufetów, automatów z jedzeniem jest oceniane przez studentów jako wystarczające, choć jest ono skromne.

Studenci wypowiadali się o opiece naukowej, dydaktycznej i materialnej dobrze. Poziom zadowolenia z oferowanej im oferty oceniają jako wystarczający. Ww. opiekę w PSW

uważają, w większości, za odpowiednią i zgodną z ich oczekiwaniami.

Studenci znają stanowisko opiekuna roku, który zostaje przypisany grupom rozpoczynającym studia (w celu wdrożenia ich w zasady działania Uczelni, udzielenia pomocy, rozwiązywania problemów itp.). Studenci rzadko korzystają z jego pomocy, w większości nie odczuwając takiej potrzeby. W przypadku wystąpienia pewnych wątpliwości, zapytań dot. studiowania kontaktują się przede wszystkim ze starostami grup, później z opiekunem roku.

Sytuacje konfliktowe na kierunku występują bardzo rzadko. Najczęstszą przyczyną wyciągania konsekwencji u prowadzących są złe wyniki z przeprowadzonej ankiety ewaluacyjnej. Studenci potwierdzają dokonywane zmiany, włącznie z sytuacjami, w których poprzez problemy ze studentami prowadzący zostali odsunięci od zajęć.

System rozpatrywania skarg polega na poinformowaniu o problemie Prorektora ds. studenckich lub Dziekana, który ma za zadanie rozwiązać kłopotliwą sytuację. Studenci powyższy proces uważają za dobrze działający.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA jako mocne strony procesu kształcenia w Uczelni wskazali: wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną oraz dobry kontaktów z prowadzącymi, którzy traktują ich partnersko. Do słabych stron Uczelni studenci zaliczyli: niewiele miejsc parkingowych, braki sprzętowe (np. projektorów) w niektórych salach dydaktycznych.

Studenci kierunku ekonomia są zadowoleni z systemu opieki materialnej, pomimo iż w wielu aspektach nie jest ona na najwyższym poziomie, jednak ze względu na tryb studiów (studia niestacjonarne) studenci obecni na spotkaniu podkreślali, iż zdają sobie sprawę z pewnych ograniczeń rozwoju kierunku przy tak małej liczbie studentów. Podczas spotkania nie zgłaszali też uwag do funkcjonowania systemu pracy administracji Uczelni.

Studenci mają możliwość korzystania z form pomocy materialnej, w ramach Funduszu Pomocy Materialnej. Decyzje wydawane studentom w sprawach związanych z pomocą materialną nie mają formy decyzji administracyjnych, zgodnie z obowiązującym prawem powinny one zawierać wszystkie elementy przewidziane przez Kodeks Postępowania Administracyjnego.

Uczelnia nie prowadzi własnych funduszy wsparcia studentów. Elementem motywacyjnym dla studentów jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów przyznawane na podstawie osiągniętej średniej z przedmiotów, dodatkowych osiągnięć naukowych lub osiągnięć sportowych.

W Uczelni nie funkcjonuje biuro karier. Praktyki dla kierunku ekonomia o profilu ogólnoakademickim dla trybu niestacjonarnego są nieobowiązkowe. Studenci, którzy chcą realizować praktykę zawodową organizują ją we własnym zakresie.

Wizytowana Uczelnia częściowo zaspokaja potrzeby zawodowe, kulturalne i społeczne studentów. Miasto Kwidzyn nie jest dużym ośrodkiem, przez co studenci mają też ograniczone możliwości rozwoju zainteresowań kulturalnych bądź również zawodowych w miejscu w którym odbywają studia. Pozytywnym aspektem jest fakt, że Wydziałowy Samorząd Studencki uczestniczy w pracach organów kolegialnych. Na działalność Samorządu Uczelnia nie przeznacza stałej sumy pieniędzy, ale studenci mogą w razie potrzeby zwracać się o wsparcie finansowe swoich projektów.

Studenci podczas spotkania nie zgłaszali problemu zbyt ubogich informacji na temat zaliczeń i egzaminów, jak to miało miejsce podczas poprzedniej wizytacji.

Uczelnia przystosowana jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych tylko częściowo, również biblioteka znajdująca się na najwyższym piętrze budynku jest trudno dostępna dla studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Warunki rekrutacji na pierwszy stopień studiów kierunku „ekonomia” zostały określone w postaci uchwały Senatu. Zasady rekrutacji są bardzo syntetyczne, nie zawierające m.in. takich informacji jak zasady przyjęć z maturą międzynarodową oraz zasady przyjęć laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego.

7.2) System oceny osiągnięć jest studentom znany, przejrzysty i zawiera standardowe wymagania. Stosowane metody oceny osiągnięć zapewniają obiektywizm uzyskiwanych stopni.

7.3) Międzynarodowa i krajowa mobilność studentów jest bardzo ograniczona – praktycznie tylko do przyjazdów studentów zagranicznych i bardzo małej liczby wyjazdów. System ECTS jest studentom znany.

7.4) System pomocy skupia się głównie na aspekcie dydaktycznym i materialnym studentów. W dziekanacie Wydziału udostępniane są studentom materiały na temat programów i planów studiach oraz opisy poszczególnych przedmiotów.

Uczelnia posiada mechanizmy funkcjonujące w ramach Funduszu Pomocy Materialnej motywujące studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia.

Należy zmienić decyzję wydawane w imieniu Uczelni, tak aby miały one formę decyzji administracyjnej.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1)

W Uczelni został opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uchwałą Nr 2/X/12/S Senatu z dnia 15 października 2012 r. w sprawie zatwierdzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. W załączniku do tej uchwały określono cele, zadania oraz organizację systemu, narzędzia doskonalenia, a także procedury i zasady realizacji poszczególnych zadań tego systemu. Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor. Dla realizacji zadań wynikających z Systemu powołani zostali zarządzeniami Rektora; koordynator ds. jakości kształcenia (w dniu 1 października 2012 r.), 6-osobowa Uczelniana komisja ds. jakości kształcenia (w dniu 15 września 2013 r.) oraz 7-osobową komisję programowo-dydaktyczną (w dniu 15 września 2013 r.). W załączniku określone zostały zadania dla poszczególnych komisji oraz koordynatora systemu. Dodatkowo Rektor zarządzeniem z dnia 15.09.2013 roku powołał 6-osobową komisję przeprowadzającą ocenę jakości procesu kształcenia w roku 2013/2014, której głównym celem jest przeprowadzenie badań ankietowych (załącznik do zarządzenia zawiera wzór „ankiety dydaktycznej dla studentów”.

Na koniec roku akademickiego koordynator składa Senatowi uczelni sprawozdanie z funkcjonowania systemu w Uczelni.

Z posiedzeń komisji nie są sporządzane protokoły. Wskazane byłoby prowadzenie dokumentacji w postaci protokołów z posiedzeń komisji.

W Uczelni powołana została Uczelniana Komisja Oceniająca (Uchwała nr 3/X/13/S Senatu PSW w Kwidzynie z dnia 1.10.2013 r.) w składzie trzech osób w celu

przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich. Podobnie w Uchwale nr 3/X/2013 r. Senat powołał 3 osobową Odwoławczą Komisję Oceniającą.

Uczelnia posiada dokumentację potwierdzającą funkcjonowanie Rady Społecznej Jakości Kształcenia. Przedstawiono dokumentację z ich posiedzeń.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z pewnymi elementami systemu zarządzania jakością kształcenia.

Przedmiotem analizy i oceny będzie treść cytowanej powyższej Uchwały Senatu w sprawie zatwierdzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości i kształcenia w Powiślańskiej Szkole Wyższej w Kwidzynie.

Struktura systemu zarządzania jakością kształcenia obejmuje:

1. Polityka Jakości Kształcenia,
2. Projektowanie, organizacja i realizacji procesu dydaktycznego:
  - Procedura dyplomowania,
  - Zasady prowadzenia ankietyzacji wśród studentów.
3. Doskonalenie systemu:
  - Przegląd wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia,
  - Zasady tworzenia, zatwierdzania i przeglądów programów kształcenia i efektów kształcenia,
  - Procedura antyplagiatowa,
  - System weryfikacji efektów kształcenia,
  - Ramowy system oceny studentów,
  - Wewnętrzny system oceny jakości,
4. Doskonalenie kadry:
  - Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć,
  - Zasady doskonalenia okresowej oceny nauczycieli akademickich,

Analiza i ocena tego systemu wskazuje, że posiada on określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury) oraz strukturalny (jednostki organizacyjne). Pewien niedosyt budzi ocena aspektu instrumentalnego (metody realizacji zadań) potraktowana w tym rozwiązaniu prawnym marginesowo. Niezależnie od powyższych uwag konieczne jest zaktualizowanie systemu poprzez uzupełnienie jego składników (zadań, procedur i metod) oraz uspołnienie całości.

Cały zbiór konstytuujących SZJK funkcji realizuje utworzona w Uczelni struktura organizacyjna systemu. Tworzą ją organy kolegialne i jednoosobowych oraz powołane specjalnie jednostki organizacyjne. One to, w ramach przypisanych im zadań, uprawnień i odpowiedzialności, wykonują powierzone im zadania.

Takimi jednostkami są:

1. Rektor PSW, który sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.
2. Koordynator ds. Jakości Kształcenia, który jest odpowiedzialny za funkcjonowanie systemu jakości oraz nadzór nad dokumentacją z tym związaną.
3. Uczelniana Komisja ds. jakości kształcenia, realizująca proces oceny jakości kształcenia w obszarze dydaktyki.
5. Uczelniana Komisja Oceniająca, która prowadzi ocenę nauczycieli akademickich z punktu widzenia ich rozwoju naukowego.
6. Komisja Programowo-Dydaktyczna, odpowiedzialna za doskonalenie programu studiów na danym wydziale i kierunku studiów oraz związanych z nim innych form kształcenia oraz ocenę zgodności efektów kształcenia z wymaganiami pracodawców.

7. Zespół Badawczy ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów PSW.

Wszystkie jednostki organizacyjne tworzące SZJK, obok statutowych jednoosobowych i kolegiałnych organów Uczelni, zostały powołane uchwałami Senatu, bądź zarządzeniami Rektora.

Taki podział zadań umożliwi realizację przyjętych funkcji SZJK w zakresie analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia przy aktywnym udziale wszystkich interesariuszy wewnętrznych (studentów, pracowników naukowo-dydaktycznych) oraz zewnętrznych (absolwentów, pracodawców oraz przedstawicieli podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego).

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty potwierdzające aktywność podmiotów funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, można stwierdzić, że prowadziły one realizowane, z różną jednak systematycznością i kompleksowością, działania wynikające w przypisanych im zadań. Przedłożona do wglądu dokumentacja z posiedzeń Senatu Uczelni wskazuje, że na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z systemem jakości kształcenia.

Wszystkie opisane powyżej przedsięwzięcia dobrze wpisują się w działania zmierzające do zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Tworzą przejrzystą strukturę umożliwiającą sprawne zarządzanie procesem kształcenia. Stanowią jednocześnie właściwą podstawę dla doskonalenia efektów kształcenia i programu studiów.

Trzeba zauważyć i podkreślić duży wysiłek, zwłaszcza władz rektorskich i dziekańskich w systematyzowaniu i rozwijaniu przedsięwzięć dotyczących budowania kultury jakości kształcenia. Istotnym wyzwaniem dla władz tej podstawowej jednostki organizacyjnej będzie, poprzez systematyczność i kompleksowość działań, uczynienie z dotąd podejmowanych przedsięwzięć systemowego instrumentu analizy i oceny jakości kształcenia. Konieczne będzie również doprowadzenia do takiego stanu prowadzonych obecnie działań o charakterze analityczno-diagnostycznym, w którym identyfikowane słabe strony systemu zapewnienia jakości kształcenia będą skutecznie eliminowane.

Trzeba dodać, powołując się na opinie studentów, że zakres, skala, formy oraz treści informacji, które są przekazywane studentom, oceniają oni jako satysfakcjonujące. Ich ocena stopnia upowszechniania informacji dotyczących procesu kształcenia oraz uzyskiwanych przez nich efektów kształcenia jest pozytywna.

Reasumując powyższe w PSW funkcjonuje, ale we wstępnej fazie, system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Postrzega się tylko jego pewne, ale istotne elementy.

8.2)

Do interesariuszy zewnętrznych zaliczamy pracodawców oraz absolwentów ocenianego kierunku.

Udział pracodawców w działaniach prowadzących do zwiększenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku, to współdziałanie w ramach Rady Społecznej Powiślańskiej Szkoły Wyższej w skład której wchodzi przedstawiciele firm i instytucji, między innymi: International Paper S.A Kwidzyn, Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne w Dzierzgoniu, Dom Przedsiębiorcy w Tczewie, Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie, Powiatowa Rada Zatrudnienia w Sztumie, Stowarzyszenie „Aktywne społeczeństwo”. W czasie wizytacji

przedstawiono protokoły ze spotkań Rady, które odbyły się w dniach: 15.09.2012 roku, 6.02.2013 roku, 15.09.2013 roku. Wśród tematów tych spotkań zawsze występowały w porządku obrad podpunkty dotyczące planów nad poszerzeniem oferty szkoleniowej oraz dostosowanie programów kształcenia do rynku pracy. Tego typu konsultacje mają ważne znaczenie w ocenie jakości kształcenia i pozwalają na modyfikacje programów i treści kształcenia.

Rektor PSW w Kwidzynie Zarządzeniem z dnia 30 października 2012 roku powołał Zespół Badawczy ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów Powiślańskiej Szkoły Wyższej oraz procedura przeprowadzania badań losów zawodowych absolwentów Powiślańskiej Szkoły Wyższej. Opis procedury zawiera: (1) główne pojęcia, (2) populacja badawcza, (3) typ i cykliczność badania, (4) metodyka zbierania danych oraz (5) zagadnienia badawcze.

Uczelnia posiada Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który został zatwierdzony Uchwałą Senatu PSW w Kwidzynie nr 2/X/12/S z dnia 15 października 2012r. System ten został opracowany przez Koordynatora ds. jakości kształcenia oraz Komisję ds. jakości kształcenia.

Studenci podczas spotkania potwierdzili, iż na koniec semestru, po zakończonych zajęciach przeprowadzane jest badanie ankietowe satysfakcji z procesu dydaktycznego. Jednocześnie podczas spotkania z ZO studenci wskazali, iż ich opinie dotyczące godzin dostępności dziekanatów wpłynęły na zmiany jakie zostały przeprowadzone w tej materii, na takie, które odpowiadają studentom. Studenci tą zmianę wskazywali jako wpływającą z chęci dobrej współpracy i sprawnego reagowania władz Uczelni na problemy studentów. Na Uczelni funkcjonuje Koordynator ds. jakości kształcenia, do jego zadań należy głównie kierowanie pracami nad zaprojektowaniem, opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewnienia jakości kształcenia na PSW, współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Uczelni w zakresie wprowadzania systemu jakości- Komisjami.

Instytucjonalna rola przedstawicieli jest ograniczona, jednak studenci podczas spotkania twierdzili, iż z ich punktu widzenia najważniejsza jest otwartość Władz Uczelni na ich potrzeby. Dlatego rozwiązania systemowe z punktu widzenia studentów nie są aż tak istotne jak stała możliwość współpracy z administracją Uczelni.

W opinii obecnych na spotkaniu studentów Władze Uczelni dbają o poziom zadowolenia studentów nie tylko z opieki dydaktycznej, ale także administracyjnej. Studenci mają świadomość na możliwość zgłaszania problemów bezpośrednio Władzą Uczelni.

Studenci zgodnie z zapisami ustawowymi mają reprezentację wynoszącą ponad 20% składu Senatu Uczelni. Studenci mają wpływ na sprawy jakie ich dotyczą, a także mogą zabierać głos na posiedzeniach organów kolegialnych.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+	+		+	+
umiejętności	+/-	+	+		+	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+		+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) W Uczelni w 2012 roku został opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości, zawierający: cele, zadania oraz organizację systemu, narzędzia doskonalenia, a także procedury i zasady realizacji poszczególnych zadań tego systemu. Sześciosobowa komisję przeprowadza ocenę jakości procesu kształcenia, a jej głównym celem jest przeprowadzenie badań ankietowych. Wskazane byłoby prowadzenie dokumentacji w postaci protokołów z posiedzeń komisji.

8.2) Rada Społeczna Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie, w której skład wchodzi pracodawcy regionu, a w spotkaniach Rady dominują tematy: planów nad poszerzeniem oferty szkoleniowej oraz dostosowanie programów kształcenia do rynku pracy. Tego typu konsultacje mają ważne znaczenie w ocenie jakości kształcenia i pozwalają na modyfikacje programów i treści kształcenia.

Rektor powołał Zespół Badawczy ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz została opracowana procedura przeprowadzania badań losów zawodowych absolwentów.

Zgodnie z wymogami ustawowym studenci są członkami organów kolegialnych uczelni oraz siadają w komisjach związanych z jakością kształcenia. Rozwiązania systemowe są na etapie wdrażania, i ich dotychczasowe efekty nie są jeszcze możliwe do sprawdzenia, natomiast studenci podkreślali bezpośredni kontakt Władz w celu podnoszenia jakości kształcenia i jakości opieki.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna			X		
6. prowadzenie badań naukowych	Nie dotyczy				

7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie w znaczącym stopniu spełnia swoje zadania w zakresie kształcenia studentów kierunku *ekonomia*. Dla kierunku *ekonomia* został zbudowany opis efektów kształcenia profilu ogólnoakademickiego i system jego weryfikacji.

- Sposób wyodrębnienia kierunku „ekonomia” z obszaru nauk społecznych jest formalnie prawidłowy. Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób zrozumiały, aczkolwiek ich mankamentem jest duże podobieństwo do efektów obszarowych. Efekty przedmiotowe pod względem brzmienia powinny, w wielu przypadkach, zostać zmodyfikowane, tak aby jednoznacznie wskazywały jaki zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został zrealizowany na poszczególnych przedmiotach.
- Wydział opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. System ten obejmuje weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Systemem tym objęte są wszystkie etapy procesu kształcenia, m.in.: poszczególne przedmioty w toku studiów, proces dyplomowania oraz proces odbywania i kontroli praktyk zawodowych (tylko dla trzeciego roku).
- Uczelnia ma sformalizowane zasady i procedurę monitorowaniem karier zawodowych absolwentów.
- Pełnego wdrożenia wymaga wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który pomimo odpowiedniej struktury, jest mało efektywny.
- Uczelnia zapewnia właściwą infrastrukturę dydaktyczną.
- Studenci wizytowanego kierunku, oceniają system pomocy materialnej jako motywujący i adekwatny do ich potrzeb.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia zmodyfikowała efekty przedmiotowe, jednoznacznie wskazujące zakres wiedzy, umiejętności i kompetencje społeczne realizowane na poszczególnych przedmiotach, a także zapewniła o pełnym wdrożeniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zatem kryterium 2 i 3 można ocenić jako „w pełni”

Tabela nr 3 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			